

Kirjaamo Helsinki

Lähettäjä: Marko Lassila <Marko.Lassila@kauniainen.fi>
Lähetetty: torstai 21. joulukuuta 2017 8:00
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Kopio: Kirjaamo
Aihe: VS: Lausuntopyyntö Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta

Hei

Kauniaisten kaupunki ei käytä mahdollisuuttaan lausua ko. kaavaehdotuksesta.

Terveisin

*Marko Lassila
maankäyttöpäällikkö – markanvändningschef
Kauniaisten kaupunki – Grankulla stad
puh./tfn 050 3829 313*

13.02.2018

857/10.02.02.00/2017

Östersundom-toimikunta
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite
Lausuntopyyntönne 15.12.2017

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE –KUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO ÖSTERSUNDOMIN YHTEISESTÄ YLEISKAVAEHDOTUKSESTA

Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymä (HSL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausumme seuraavaa:

Östersundomin alueen kehittäminen tarjoaa Helsingin seudun maankäytölle erityisesti pidemmällä aikatahtaimella tarpeellisen laajenemissuunnan itään. Muutettu yleiskaavaehdotus antaa edellistä ehdotusta paremmat mahdollisuudet raideliikenteeseen tukeutuvan maankäytön muodostumiseen, koska asemia on vähemmän, metron linjaus on suoristettu ja maankäyttöä tiivistetty entisestään asemien ympäristössä. HSL pitää kuntien yhteistyötä yleiskaavan laatimisessa ansiokkaana.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) keskeisenä tavoitteena on uuden maankäytön sijoittaminen ensi vaiheessa olemassa oleviin keskuksiin ja joukkoliikenteen palveluihin tukeutuen. HLJ 2015:ssa metron jatkaminen Mellunmäestä Majvikiin on ajoitettu vuosien 2026–2040 väliseen aikaan.

Kaavaehdotuksessa taajama-alueiden rakentaminen on sidottu kaavamääräyksellä raideliikenteeseen perustuvan joukkoliikennejärjestelmän toteuttamiseen. HSL pitää tätä linjausta perusteltuna. Ennen metron tuloa toteutettavan rakentamisen tulee tukeutua nykyiseen metrolinjaan ja liityntäliikenteeseen.

On erittäin tärkeää, että uudet alueet rakennetaan alusta lähtien joukkoliikenteeseen tukeutuen. Asemanseutujen tehokkuus, joukkoliikenteen liityntäyhteyksien toimivuus, autojen ja pyörien liityntäpysäköinti sekä kävelyn ja pyöräilyn kilpailukyky ovat keskeisiä kysymyksiä myös tarkemmassa suunnittelussa. Suunnittelussa tulee varmistaa liityntäbussien mahdollisimman suorat reitit ja sujuvat katuyhteydet metroasemille.

Östersundomin alueelle syntyy merkittävästi uutta maankäyttöä ja liikennettä. HSL korostaa, että ajoneuvoliikenteen toimivuus on tärkeää varmistaa erityisesti logistiikan sekä valtakunnallisesti merkittävän Vuosaaren sataman näkökulmasta.

13.02.2018

857/10.02.02.00/2017

Kaavasuunnitelmassa varataan suunnittelualueelle asukasmäärään nähden melko vähän työpaikkoja, (15 000–30 000) eli 19–30 työpaikkaa sataa asukasta kohden. Keskiarvo pääkaupunkiseudun asuntovaltaisilla esikaupunkialueilla on noin 40 työpaikkaa/100 asukasta eli 32 000 työpaikkaa 80 000 asukasta kohti. Suunnittelualue sijaitsee melko kaukana Helsingin keskustasta ja muista merkittävistä työpaikka-alueista. Siksi suunnitelman olisi tärkeää mahdollistaa alueen mahdollisimman suuri omavaraisuus niin työpaikkojen kuin palveluiden suhteen.

Joukkoliikenteen verkkoa ja yhteyksiä on tutkittu kaava-aineistossa monipuolisesti. HSL pitää tärkeänä, että kaavoituksessa huomioidaan pitkän aikavälin poikkeatavat pikaratikkavaraukset (mm. Vantaan suuntaan). Nämä varaukset tulee ottaa huomioon myös alueen pääkatujen tilavaroituksissa.

HSL muistuttaa, että aineistossa tärkeäksi mainittu Helsinki-Vantaan ja Vuosaaren sataman välinen työpaikka-vyöhyke edellyttää toimivia joukkoliikenteen ratkaisuja. Joukkoliikennedyteet pääradalle (Malmille ja Pasilaan) sekä itään Porvoon suuntaan ovat myös tärkeitä. Porvoon yhteyksissä tulee ottaa huomioon toimivat vaihtopysäkit ja -yhteydet sekä liityntäpysäköinti pitkämatkaisen linja-autoliikenteen ja paikallisliikenteen (bussit ja metro) välillä. Pidemmällä tähtäimellä tulee varautua Itäradan linjaukseen.

Metron kapasiteetin täyttymisen riskiin on varauduttava, ja siksi Helsingin keskustan suuntaan on syytä mahdollistaa metron lisäksi myös muita joukkoliikenteen vaihtoehtoja.

Joukkoliikenteen yhteydet ja palvelut Östersundomin kaava-alueelle tulee suunnitella matkustajakysynnän mukaan mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti seudullinen kokonaisuus huomioon ottaen.

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä on mielellään jatkossakin tiiviisti mukana myös Östersundomin alueen liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnitteluyhteistyössä.

Lisätietoja antaa osastonjohtaja Sini Puntanen, p. 040 501 3362

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

Sini Puntanen
osastonjohtaja

16.2.2018

Östersundom -toimikunta
Helsingin kaupunki, kirjaamo
helsinki.kirjaamo@hel.fi

LAUSUNTO ÖSTERSUNDOMIN YHTEISESTÄ YLEISKAVAEHDOTUKSESTA

Östersundom toimikunta on 19.12.2017 pyytänyt Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymältä lausuntoa Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta.

Hallitus on kokouksessaan 16.2.2018 päättänyt antaa Östersundom toimikunnalle Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Vesihuolto

Yleistä

Yleiskaavaehdotuksen liitteenä on teknistaloudellinen selvitys, joka käsittelee myös vesihuoltoa. Rakennettava vesihuolto sisältää alueen edellyttämät uudet runko- ja jakelulinjat sekä mahdollisesti myöhemmin itäisen jätevedenpuhdistamon. Erillishankkeena varaudutaan lisäksi Porvoon rakennuttaman syöttövesijohdon toteuttamiseen ja sijoittamiseen alueelle. Vesihuoltoverkoston kustannusarvioksi ilman puhdistamoa on esitetty 190 milj. euroa.

Alueen kaavoituksen jatkotyössä tulee varata riittävät aluevaraukset uuden vesihuollon rakennuksille, laitteille ja verkostolle. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota rakentamisjärjestykseen, joka kaava-aineiston mukaan on edullisinta aloittaa lännestä, jotta voidaan välttää turhan etupainotteisia investointeja. Alueen vesihuoltoratkaisut ja eri tasoiset suunnitelmat sekä tarvittava kustannusjako esim. mahdollisen yhteiskäyttötunnelin osalta tulee tehdä ja sopia HSY:n kanssa.

Vesihuollon yleisjärjestelyssä on suunniteltu runkolinjojen sijoittuminen. Yleiskaavassa paineviemäreiden kahdentamiseen tai vedenjakelun laitteiden kuten paineenkorotusasemien ja/tai vesitornin sijoittamiseen ja tilavarauksiin ei ole otettu kantaa. Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueiden vaiheittaiseen rakentamiseen, vesihuollon toimintavarmuuteen ja Östersundomin alueen vaikutuksiin olemassa olevan vesihuoltoverkoston toimintaan.

Vesihuollon osalta HSY viittaa lisäksi 2015 yleiskaavaluonnoksesta antamaansa lausuntoon, joka tulee ottaa huomioon. Lausunnossa on käsitelty vesihuoltoverkostoa, itäistä puhdistamoa, hulevesiä ja toiminta-alueita.

Itäinen puhdistamo

Östersundomin alueelle tulee mahdollisesti tulevaisuudessa sijoittumaan HSY:n alueen kolmas jätevedenpuhdistamo, mikäli jätevesikuorituksen kasvu toteutuu nykyisten ennusteiden mukaisesti ja ylittää kahden käytössä olevan puhdistamon kapasiteetin, eikä nykyisten puhdistamoiden laajennusta pystytä teknistaloudellisesti toteuttamaan olemassa olevien puhdistamoiden yhteydessä. Östersundomiin sijoittuvan maanalaisen puhdistamon ja sen tunnelien tilavarauksia on tarkasteltu Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan tekemässä selvityksessä, liittyen Helsingin kaupungin maanalaisen yleiskaavan päivitykseen syksyn 2017 ja talven 2018 aikana.

Yleiskaavassa on varaus jätevedenpuhdistamolle niin, että kaavavaraus kattaisi selvityksessä esitetyt sijoitusvaihtoehdot 1 ja 2. Kaavavaraus on jatkossakin säilytettävä näin laajana. Kaavavarauksissa on tämän lisäksi tarpeen ottaa huomioon puhdistamon tarvitsemat tulotunnelit ja selvityksestä poiketen vain purkutunneli Vuosaaren sataman edustalle.

Puhdistamon tarvitsemista maanpäällisistä tilavarauksista ei ole vielä tässä vaiheessa tehty selvitystä.

Alueen kaavoituksen tarkentuessa tulee jatkossakin tehdä tiivistä yhteistyötä mahdollisen puhdistamon tarvitsemien maankäyttövarauksien varmistamiseksi.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta HSY pitää hyvänä, että uuden alueen joukkoliikenne perustuu vähäpäästöiseen raideliikenteeseen. Tiivis maankäyttö ja yhdyskuntarakenne hyvien joukkoliikennereyhteyksien nojalla edistää vähäpäästöistä liikkumista. HSY on mukana Interreg-rahoitteisessa SMART-MR -hankkeessa, jossa syntyy vähähiilisen asemanseudun suunnitteluperiaatteita. Näitä voidaan soveltaa jatkosuunnittelussa. HSY pitää myös hyvänä alueen profiloimista aurinkosähkön tuotannon ja sen hyödyntämisen koe- ja testialueeksi. Koska kaava-alue sijaitsee osin tulvavaara-alueella, HSY pitää hyvänä, että suunnittelussa on otettu huomioon nykyilmastossa esiintyviin meri- ja hulevesitulviin varautuminen. Ilmastonmuutoksen myötä molempien tulvien riskien arvioidaan kuitenkin kasvavan ja jatkosuunnittelussa on syytä varautua sekä nykytilannetta suurempiin merenpinnan äkillisiin nousuihin että merenpinnan pitkäaikaiseen nousuun ja lisääntyvien rankka-sateiden aiheuttamiin hulevesitulviin.

Ilmansuojelu

Yleiskaavassa on osoitettu tiivistä asumista pääkatujen ja osin myös pääväylien varteen esim. Kehä III:n ja Porvoonväylän risteyksen tuntumaan. Uusi maankäyttö voi aiheuttaa liikennemäärien merkittävää kasvua alueella ellei liikkumista saada ohjattua samaan aikaan vähäpäästöiseen liikkumiseen, kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Pääliikenneväylien ja katukuilujen ilmanlaaturiskit on tiedostettu ja yleiskaavaan on lisätty yleismääräys liikenteen päästöjen huomioimisesta tarkemmassa suunnittelussa.

Mikäli suunnittelun tuloksena syntyy huonosti tuulettuvia katukuiluja tai pääväylien liikennemäärät eivät vähene, keinoja liikenteen tuottamien katupöly- ja pienhiukkashaittojen huomioimiseksi ja vähentämiseksi ei ole paljon. Varsinkin pienhiukkasten terveyshaitat ja yhteys ennenaikaisiin kuolemantapauksiin ovat merkittävät. Erityisesti herkäät kohteet (koulut, päiväkodit, vanhainkodit, sairaalat yms.) tulee sijoittaa vähintään suojavyöhykesuositusten mukaiselle etäisyydelle vilkkaasta liikenteestä. Huonoissa paikoissa asuinkerrostalojen sisäilma tulee ottaa ka-
tolta ja katujen tuulettuvuus on tärkeää. Kevyen liikenteen väylät tulee sijoittaa niin, että kävelijöiden ja pyöräilijöiden altistuminen ilmansaasteille minimoidaan.

Puun pienpolton pienhiukkaset aiheuttavat myös merkittäviä terveyshaittoja. Jatkosuunnittelussa tuleekin huolehtia siitä, että puunpolton päästöjen haitat naapureille minimoidaan.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Raimo Inkinen
toimitusjohtaja

Tiedoksi:

HSY:n kirjaamo

Lausunto

14.2.2018

Östersundom-toimikunta
Helsingin kaupunki, Kirjaamo
Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Lausunto Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta

Östersundomin yhteisen yleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksessa ja teknistaloudellisessa selvityksessä on todettu Östersundomin alueen vesihuoltojärjestelyistä seuraavasti:

”Vesihuollon yleisjärjestelysuunnitelmassa (kuva 23) kaikki yleiskaavan rakentamisalueet on oletettu liitettäväksi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) operoimaan keskitettyyn vesihuoltojärjestelmään.”

HSY:tä perustettaessa on sovittu, että Östersundomin alueen vesihuolto jää Sipoon Veden omaisuudeksi ja, että Sipoon Vesi ei laajenna toiminta-alueitaan Helsingin puoleisilla verkosto-osillaan. Mikäli kuitenkin ilmenee selkeä tarve putkiverkkojen laajentamisesta alueella, tulee siitä sopia erikseen Sipoon Veden kanssa. HSY:tä perustettaessa on myös sovittu, että Helsingin kaavoituksen edistyessä Östersundomin alueella Sipoon Veden toiminta-alueille, HSY lunastaa Sipoon Veden vesihuoltoverkostot liiketoimintakaupalla samoilla perusteilla kuin HSY:n jäsenkuntien vesihuoltoverkostot on lunastettu HSY:n muodostamisvaiheessa.

25.5.2016 Östersundom-projektin kokouksessa kokousmuistion (liite 3) mukaisesti tarkennettiin aikaisempaa linjausta siten, että ”HSY:n ja Sipoon välillä laaditaan liiketoimintakauppa, joka voisi ajoittua esimerkiksi yleiskaavan hyväksymisen tai lainvoimaiseksi tulemisen ajankohtaan, kuitenkin aivan viimeistään ajankohtaan ennen aluerakentamista”.

Sipoon Vesi esittää, että edellä mainittujen kohtien muotoilua tarkennetaan sovitun mukaiseksi siten, että vesihuoltoa käsitteleviin kohtiin lisätään maininta siitä, että toiminta-alueiden ja liiketoiminnan siirto tapahtuu liiketoimintakaupalla samoilla perusteilla kuin HSY:n jäsenkuntien vesihuoltoverkostot on lunastettu HSY:n muodostamisvaiheessa. Sipoon Vedellä ei ole edellä esitetyn lisäksi muuta lausuttavaa ehdotuksesta.

Sipoossa 14.2.2018
Sipoon Veden johtokunta

Mikko Kaarlampi

20.2.2018

Helsingin kaupunki, kirjaamo
Östersundom -toimikunta
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Viite Lausuntopyyntönnö 19.12.2017

Asia ÖSTERSUNDOMIN YHTEINEN YLEISKAARVAEHDOTUS

Kaava-alueella on Gasum Oy:n korkeapaineista maakaasun siirtoputkistoa DN200-DN500, katodisen korroosiosuojauksen järjestelmiä sekä venttiili- ja paineenvähennysasemia jotka on otettava huomioon alueen suunnittelussa. Alueella on lisäksi maakaasun jakeluputkistoa. Maakaasun siirtoputkille on kaavassa varaus "maakaasun runkoputki".

Rakennusten ja rakenteiden suojaetäisyyksistä ja muista maakaasun käyttöön ja turvallisuuteen liittyvistä asioista säädetään maakaasun käsittelyn turvallisuudesta annetussa asetuksessa (551/2009). Suojaetäisyyksiä määritettäessä ulkopuoliset rakennukset jaetaan ryhmiin A ja B. Ryhmään A kuuluvat yleiset kokoontumiseen tarkoitetut rakennukset, kokoontumishuoneistot ja asuinhuoneistot (kerrostalo) sekä räjähteitä tai vaarallisia kemikaaleja käsittelevät laitokset. Ryhmään B kuuluvat asuinhuoneistot (omakotitalo, rivitalo), työpaikkahuoneistot ja muut rakennukset, missä ihmisiä säännöllisesti oleskelee, sekä eräät erityiskohteet.

Maakaasuputkien DN≤500 suojaetäisyysvaatimus asetuksessa tarkoitettuihin kohteisiin on 16 metriä (ryhmä A) tai 8 metriä (ryhmä B). Maakaasuputkien DN≤200 suojaetäisyysvaatimus on vastaavasti 10 tai 5 metriä. Paineenvähennysaseman ja venttiiliaseman suojaetäisyysvaatimus on 50 metriä (ryhmä A) tai 25 metriä (ryhmä B). Suojaetäisyysvaatimus moottori-, moottoriliikenne-, valta- ja kantatiehen, rautatie on 25 metriä. Suojaetäisyys mitataan paineenvähennysasemalla suojarakennuksesta ja venttiili- ja kaavinasemalla uloimmasta venttiilistä tai kaavinloukusta.

Maakaasuputkiston alueuokitus saattaa rajoittaa alueen asukastiheyttä erityisesti maakaasuputken DN400 läheisyydessä. Alueuokkaa käsitellään asetuksessa 551/2009.

Maakaasuputken läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta aiheutuu haittaa tai vaaraa maakaasuputken pitämiseksi.

Ote asetuksen 551/2009 asettamista suojaetäisyyksistä on liitteenä.

Yhteystiedot

Lausunto:

Mikko Kaarlampi
mikko.kaarlampi@gasum.com

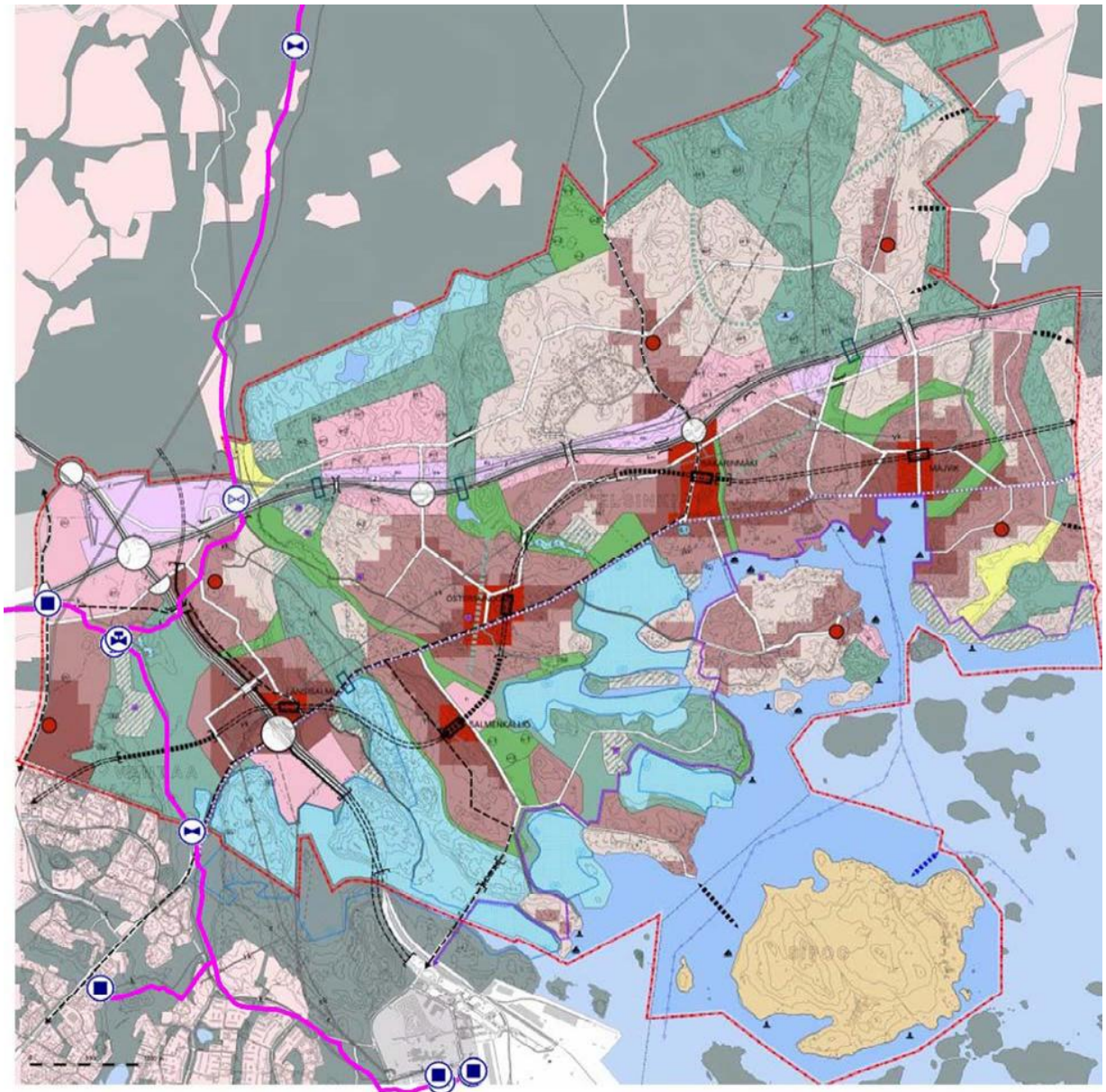
020 44 78848

GASUM OY

Mikko Kaarlampi
Maankäyttöinsinööri

Liitteet

Ote asetuksesta 551/2009

3.3.1 Suojaetäisyydet rakennuksista

Suojaetäisyyksiä määritettäessä ulkopuoliset rakennukset jaetaan ryhmiin A ja B.

Ryhmään A kuuluvat yleiset kokoontumiseen tarkoitetut rakennukset: majoitushuoneistot (hotelli, sairaala, vanhainkoti), kokoontumishuoneistot (koulu, elokuvateatteri, suurmyymälä), asuinhuoneistot (kerrostalo). Lisäksi ryhmään A kuuluu räjähteitä valmistava, varastoiva tai käyttävä laitos sekä vaarallisia kemikaaleja teollisesti käsittelevä tai varastoiva laitos.

Ryhmään B kuuluvat asuinhuoneistot (omakotitalo, rivitalo), työpaikkahuoneistot tai muut kuin asumiseen tarkoitetut rakennukset, missä ihmisiä säännöllisesti oleskelee sekä erillinen rajattu alue.

Taulukko 1

Rakennusten suojaetäisyys maakaasun siirtoputkesta

Putken nimelliskoko	Etäisyys ryhmän A kohteista, m	Etäisyys ryhmän B kohteista, m
DN ≤ 200	10	5
200 < DN ≤ 500	16	8
DN > 500	20	10

3.3.2 Maanpäällisten rakennelmien suojaetäisyydet

Paineenlisäysaseman ja siirtoputkistoon liittyvän paineenvähennys-, linjasulkuventtiili- ja kaavinaseman suojaetäisyyden tulee olla vähintään taulukon 2 mukainen. Suojaetäisyys mitataan paineenlisäys- ja paineenvähennysasemalla suojarakennuksesta ja venttiili- ja kaavinasemalla uloimmasta venttiilistä tai kaavinloukusta.

Taulukko 2

Suojaetäisyys rakennuksista, erillisistä rajatuista alueista ja muista erityiskohteista

Laite tai asema	Etäisyys ryhmän A kohteista, m	Etäisyys ryhmän B kohteista, m	Moottori-, moottoriliikenne-, valta- ja kantatie, rautatie, m
Paineenvähennys-, linjasulkuventtiili- ja kaavinasema	50	25	25
Paineenlisäysasema	100	50	50

Lausunto

20.02.2018

MV/596/05.02.00/2014 1 (2)

Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite Lausuntopyyntönne 15.12.2017

Asia **HELSINKI, SIPOO, VANTAA, Östersundomin yhteinen yleiskaavaehdotus**

Östersundom-toimikunta on päättänyt asettaa Östersundomin yhteisen yleiskaavaehdotuksen uudelleen nähtäville ja pyytää kaavaehdotuksesta lausuntoa. Museovirasto on perehtynyt asiaan ja antaa Östersundom-toimikunnalle osoitettuna lausuntonaan seuraavan.

Kaava-alue ulottuu Helsingin, Sipoon ja Vantaan alueelle. Museoviraston ja maakuntamuseoiden välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti rakennetun kulttuuriympäristön asiantuntijaviranomaisina toimivat Helsingissä Helsingin kaupunginmuseum, Vantaalla Vantaan kaupunginmuseum ja Sipoossa Itä-Uudenmaan maakuntamuseum. Helsingin ja Vantaan alueella kaupunginmuseumot vastaavat myös arkeologisesta kulttuuriperinnöstä vedenalaista kulttuuriperintöä lukuun ottamatta.

Museovirasto on antanut kaava-asiassa lausunnon 24.2.2015 arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Tämä on paikallaan tälläkin kertaa, koska Sipooseen kuuluvalla alueella toimivalla Itä-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole arkeologian asiantuntemusta.

Jo kaavan aiemmissa valmisteluvaiheissa annetuissa lausunnoissa on todettu, ettei riittäviä arkeologisia selvityksiä ole tehty koko kaava-alueelta. On myös todettu, että tilannetta tulee täydentää yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa jatkossa. Koska yleismääräyksiin on nyt lisätty edellytys lisäselvityksistä niiltä alueilta, joissa selvitykset ovat vaillinaisia, voidaan tilannetta pitää arkeologisen kulttuuriperinnön osalta tyydyttävänä. Kaavaselostuksessa inventointien tilanne on todettu ja siellä on viitattu jatkoselvitysten tarpeellisuuteen. Olisi kuitenkin suositeltavaa vielä lisätä kaavaselostukseen viittaus muinaismuistolain 15 §:n aiheuttamaan tutkimusveloitteeseen. Jos kaava-alueella on muinaisjäännöksiä, joiden alueelle on osoitettu maahan kajoamista edellyttävää muuttuvaa maankäyttöä, on muinaisjäännökset tutkittava muinaismuistolain mukaisesti ennen niihin kohdistuvaa vahinkoa ja muutosta. Lisäksi on kohtuullista, että tuleville tontin omistajille tiedotetaan muinaismuistolain asettamista rajoitteista ja mahdollisten tutkimusten aiheuttamista viivästyksistä hankkeiden toteuttamisessa.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta Museovirasto totesi aiemmassa lausunnossaan, että kaavalla voi olla vaikutusta vedenlaiseen kulttuuriperintöön, josta ei selvitysten puuttuessa ole käytettävissä kattavaa tietoa kaava-alueelta. Museovirasto esitti kaavaan lisättäväksi kaavamääräystä, joka ohjaa hankkimaan tietoa vedenalaisesta kulttuuriperinnöstä teettämällä selvityksiä yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun yhteydessä ennen vesialueiden käytön muuttumista. Museoviraston kanta on otettu kaavaselostuksessa huomioon lisäämällä kaavaehdotuksen yleisiin määräyksiin asiaan liittyvä määräys. Näin

ollen vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta ei ole huomautettavaa muutetusta kaavaehdotuksesta.

Museovirastossa yhteyshenkilöt Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut –yksikössä ovat maassa olevan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta intendentti Teija Tiitinen (teija.tiitinen@museovirasto.fi; puh.0295 33 6293) ja vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta intendentti Maija Matikka (majja.matikka@museovirasto.fi puh. 0295 33 6284).

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Teija Tiitinen

Tiedoksi

Helsingin kaupunki / Helsingin kaupunginmuseo
Vantaan kaupunki/Vantaan kaupunginmuseo/Kulttuuripalvelut
Porvoon museo
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

21.02.2018

Vastaanottaja

Helsingin kaupunki / Kirjaamo
Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10
00099

Kohde

Östersundomin yhteinen yleiskaavaehdotus

Lausunto Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta

Pelastusviranomaisen lausunto koskee

Östersundomin yhteistä yleiskaavaehdotusta

Pelastusviranomaiselle toimitetut asiakirjat, joihin lausunto perustuu

Lausuntopyyntö sähköpostitse 19.12.2017, määräaika 28.2.2018, [www.tiedostolinkkeinen](http://www.tiedostolinkkeinen.kaava-aineistoon)
kaava-aineistoon.

Pelastusviranomaisen lausunto

Pelastusviranomaisen toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Östersundomin kaavaehdotusalueelle muodostuva tie- ja katurakenne tulee Kehä-I ja Porvoonväylä huomioiden suunnitella siten, että pelastustoimen edellytykset säilyvät pelastustoiminnan toimintavalmiusohjeen mukaisesti alueelle muodostuvien I-luokan riskiruutujen tavoittamisessa onnettomuustilanteissa. Tavoittamisvaatimus on 6 min. Alueen kaavoituksessa tulee huomioida mahdollisen pelastusaseman sijoituspaikka tonttivarauksen muodossa.

Onnettomuustilanteet liikenneväylillä huomioiden, tulisi kiertotieiden mahdollisuus huomioida tieverkon suunnittelussa.

Alueen infrastruktuuria suunniteltaessa tulee huomioida pelastustoiminnan vaatima sammutusveden saanti riittävällä määrällä ja riittävän suurituottoisten sammutusvesiasemien sijoittelulla (PelLaki 379/2011, 30 §).

Metroaseman asettamat turvallisuusvaatimukset mm. pelastustoimen saavutettavuudessa tulee huomioida.

Rakennusten asemointi tonteilla tulee, varsinkin korkea rakentamisessa, huomioida pelastustoiminnan näkökulmasta, jotta pelastaminen on mahdollista onnettomuustilanteessa. Riittävän leveät katu- ja tieosuudet (min. 3,5 m), kantavuus min 32 tn, riittävän laajat kääntösäteet (12 m), riittävän leveät liittymät (5 m) sekä umpiperien välttäminen edesauttavat pelastustoiminnan mahdollistumista. Pelastusteiden varaaminen kaavaan edesauttaa suunnittelua.

21.02.2018

Kulkureitit saarille tulee suunnitella joko pelastusajoneuvoille sopiviksi ja / tai pelatus-
toimelle varatuilla veneenlaskupaikoilla. Veneenlaskupaikkoja / satamia voidaan
hyödyntää myös vesipelastustehtävissä.

Alueelle laadittava osoitteisto tulee olla looginen ja selkeä, eikä siinä saa olla
sekaantumisvaaraa eri kaupunkien / kuntien osoitteistoissa.

Paloinsinööri
Reijo Houni

19.2.2018

ÖSTERSUNDOM - TOIMIKUNTA
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Lausuntopyyntö 15.12.2017

Lausunto Östersundomin yhteisestä yleiskaavasta

Östersundomin yhteinen yleiskaava on koko seudun ja myös itäisen Uudenmaan kehittymisen kannalta tärkeä. Yleiskaava avaa pääkaupunkiseudun kaupunkirakenteelle laajentumissuunnan itään metroluonteeseen tukeutuen. Porvoon kaupunki pitää hyvänä ratkaisuna, että uudessa ehdotuksessa on esitetty varaus ja ohjeellinen sijainti Helsinki - Sipoo - Porvoo –runkovesijohdolle.

Vaikka kaavaehdotus on kehittynyt myönteiseen suuntaan, on Porvoon kannalta kaavaehdotuksessa edelleen samat ongelmat maankäytön ja liikennejärjestelmän ratkaisuihin kuin edellisessäkin kaavaehdotuksessa. Porvoon kaupunki viittaakin tältä osin vuonna 2015 antamaansa lausuntoon ja täydentää aikaisempaa lausuntoaan seuraavasti.

Porvoon kaupunki toteaa, että yleiskaavalla pitäisi tukea sellaisen ympäristön syntymistä, joka tarjoaa myös Porvoon suunnasta tulevalle ja alueen läpi kulkevalle liikkujalle mahdollisimman suorat ja sujuvat matkaketjut ja joka mahdollistaa kannattavien liikenteen palveluiden kehittämisen tulevaisuudessa.

Itäisen Uudenmaan joukkoliikennejärjestelmä pääkaupunkiseudun suuntaan perustuu metroratkaisusta huolimatta pitkälle tulevaisuuteen suoriin linja-autojen runkolinjoihin Kamppiin, Pasilaan ja Malmille sekä vaihtomahdollisuuksiin niin metroon kuin poikittaiseen joukkoliikenteeseen (Jokeri-linjat, myös pääradan liikenne). Nyt lausunnolla oleva yleiskaavaehdotus ei kuitenkaan takaa Porvoon suunnan linja-autoliikenteelle sujuvaa linja-autoyhteyttä alueen läpi eikä tarjoa toimivaa vaihtomahdollisuutta metroon eikä Kehä III:n suunnan poikittaislinjojen suuntaan. Porvoon kaupunki on huolissaan siitä, että Helsingin keskustaan suuntautuva linja-autoliikenne vaikeutuu yleiskaavaratkaisun myötä, ja ratkaisu saattaa romuttaa nykyisen, erittäin hyvin toimivan, markkinaehtoisen linja-autoliikenteen.

Yleiskaavaehdotuksessa ei ole selvitetty Porvoon suunnasta tulevien liikkujien matkaketjuja suunnitellussa ympäristössä. Maankäyttö- ja liikennejärjestelmäratkaisujen vaikutuksia itäisen Uudenmaan kehittämiseen ei myöskään ole arvioitu. Metron ja Porvoonväylän välityskyky saattavat rajoittaa merkittävästi maankäytön kehittämistä Etelä-Sipoossa ja Porvoossa.

Kaava-asiakirjojen mukaan tarkoituksena on, että Östersundomin aluetta koskeva maakuntakaava on hyväksytty ennen yleiskaavan hyväksymiskäsittelyä. Porvoon kaupunki huomauttaa, ettei yleiskaavaehdotuksessa ole varauduttu

19.2.2018

Porvoonväylän ja Länsimäentien risteämäkohdassa joukkoliikenteen seudulliseen vaihtopaikkaan. Yleiskaavaehdotus ei ole tältä osin maakuntakaavaehdotuksen mukainen.

Östersundomin liikennejärjestelmän kriittinen tarkastelu osoittaa edelleen selkeästi, että luopuminen HELI-ratavarauksesta oli hätäkoity ratkaisu, ja itäsuunnan kasvavan asutuksen joukkoliikenne ei toimi Östersundomin aluetta lukuun ottamatta metron eikä HEPI-radankaan varassa. Lopputulos ei tule vastaamaan tasapainoisen aluekehityksen tavoitteita metropolialueella, ja johtanee Porvoon suunnan liikenteellisen aseman heikkenemiseen ja saattaa vaikeuttaa maankäytön kehittämistä Östersundomin alueen itäpuolisilla osilla Uttamaata. Itäisen Uudenmaan kannalta taajamarata olisi parempi vaihtoehto ja palvelisi raidejoukkoliikenteen runkona seudullisesti. Myös Östersundomin ja Söderkullan alueen liikennejärjestelmä toimisi paremmin taajamajunan kuin metron varassa ja mahdollistaisi seudun tasapainoisen kehittämisen. *Porvoon kaupunki katsoo, että Östersundomin yleiskaavassa tulee pitkän tähtäyksen mahdollisuutena varautua taajamarataan.*

PORVOON KAUPUNGINHALLITUS

Jukka-Pekka Ujula
kaupunginjohtaja

Roope Lenkkeri
vs. hallintojohtaja

MH 2704/2013

26.2.2018

Östersundom toimikunta
Helsingin kaupunki, kirjaamo
Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 10, 00099 Helsingin kaupunki
Helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite: Östersundom-toimikunnan lausuntopyyntö 15.12.2017

Metsähallituksen lausunto Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta

Hankkeen perustiedot

Östersundomin alueen yleiskaavoitusta on tehty v. 2010 lähtien ja siinä on etsitty ratkaisua, joka ei merkittävästi heikentäisi Natura-alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Samanaikaisesti on tehty myös Östersundomin alueen 2. vaihemaakuntakaavaa.

Östersundomin alueen asukasmääräksi on arvioitu 80 000-100 000 v. 2020-2060 asukasta riippuen tarkemmassa suunnittelussa tarkasteltavasta aluekohtaisesta toteutettavuudesta. Alueella asuu tällä hetkellä runsaat 6000 asukasta. Työpaikkamääräksi on arvioitu 15 000-30 000 uutta työpaikkaa. Suunnittelualue on pinta-alaltaan 44,5 km². Rakentamisalueiden pinta-ala kaavaehdotuksessa on 21,4 km², viheralueiden 16 km² ja muiden alueiden osuus 9,8 km². Kaavaehdotus perustuu selostuksen mukaan tehokkaaseen joukkoliikennejärjestelmään (itämetron laajennus). Se tarjoaa kaupunkimaista ja pientalovaltaista asumista palveluiden ja joukkoliikenteen äärellä. Kaavaselostuksen mukaan yhtenä tavoitteena on Sipoonkorven ja Natura 2000-alueiden arvojen säilyttäminen ja ekologisten käytävien huomioiminen kaupunkirakenteessa.

Keskeisiä muutoksia nykyisessä kaavaehdotuksessa verrattuna edelliseen ovat asutuksen painopisteen ja metrolinjauksen siirtäminen pohjoisemmaksi, mutta kuitenkin suoristettuna, Salmenkallion metroaseman ja siihen liittyvän asuinalueen poistaminen sekä eteläisempää Natura-aluetta lähempänä olevien alueiden (Salmenkallio, Marbacken, Ribbingö, Kantarnäs ja Talosaari) merkitseminen selvitysalueeksi, joiden maankäyttö ratkaistaan erillisellä osayleiskaavalla.

Metsähallitus lausunnonantajana

Valtion omistuksessa, Metsähallituksen hallinnassa luontopalvelujen eli julkisten hallintotehtävien taseessa on kaava-alueella kiinteistöjä, jotka on kaavaehdotuksessa merkitty merkinnöillä luonnonsuojelualue ja Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue. Metsähallituksen kiinteistöt 91-442-6-592 ja 91-442-1-186 kuuluvat lintuvesien suojeluohjelmaan Östersundominlahti, Bruksviken, Porvarinlahti, Torpviken LVO010030 ja Natura 2000 -verkoston kohteeseen Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet FI0100065, joka on suojeltu luonto- ja lintudirektiivien (SAC ja SPA) perusteella. Valtion omistuksessa olevilla alueilla on käynnissä säädösvalmistelu, josta vastaa ympäristöministeriö. Perustettavassa luonnonsuojelualueessa on myös maita, jotka eivät ole vielä Metsähallituksen hallinnassa. Lisäksi kaava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on Sipoonkorven kansallispuistoa, joka sisältää pääosan Sipoonkorven Natura 2000 -alueesta FI0100066 (SAC-alue). (kts. Liitekartta).

Kaikkien kaava-alueella tai sen läheisyydessä olevien Metsähallituksen hallinnassa olevien kiinteistöjen käyttötarkoitus on luonnonsuojelu ja ne ovat julkisten hallintotehtävien taseessa. Metsähallitus antaa lausuntonsa maanhaltijana ja luonnonsuojelualueiden hoitajana. Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet ja säädösvalmistelussa luonnonsuojelualueeksi perustettava alue oleva alue liitteessä 1.

Metsähallitus maanhaltijana ja luonnonsuojelualueiden hoitajana toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Metsähallitus on edellisissä kaavaehdotuksen lausunnoissaan (30.3.2015 yhdistetty kaava- ja Natura-arviolausunto ja 31.10.2017 lausunto Natura-arvioinnista) mm. todennut, että kaavaehdotusta tulee muuttaa, jotta löydetään kaavaratkaisu, joka ei merkittävästi heikennä ”Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet”- Natura-alueen suojeluperusteena olevia luonnonarvoja sekä ehdottanut laajemman vihervyöhykkeen tekemistä Sipoonkorven kansallispuistoon rajautuvilla osilla ja kiinnittänyt huomiota ekologisten käytävien laatuun ja leveyksiin.

Metsähallituksen hallinnassa ja säädösvalmistelussa mukana olevat alueet (liite 1) on oltava kaavaehdotuksessa luonnonsuojelualuemerkinä. Nyt niissä on pieniä eroavaisuuksia.

Metsähallitus ehdottaa edelleen, että kaavaan lisätään laajempi ulkoilualuemerkinnällä oleva vyöhyke Sipoonkorven kansallispuiston ja kaavaehdotuksen elinkeinotoiminnan/kaupan alueen ja jätevedenpuhdistamon väliin sekä ns. Ultunan portin urheilu- ja lähivirkistysalueen jatkoksi. Kaavamääräysten mukaan elinkeinotoiminnan alueelle voidaan sijoittaa ympäristölle häiriötä aiheuttavaa toimintaa ja etäisyys kansallispuistosta on kapeimmillaan vain noin 200 m. Myös kansallispuiston yksi suosituimmista käyntikohteista eli Storträsk sijaitsee välittömässä läheisyydessä. Kaavamerkintöjä muuttamalla voidaan turvata MRL 39§:n mukaista sisältövaatimusta luonnonarvojen vaalimisesta, virkistysalueiden riittävydestä ja ekologisesta kestävydestä. Myös eri virkistyskäyttömuotojen vaatimille reiteille jää tilaa ja käyttöpainetta voidaan paremmin ja kestävämmän ohjata luonnoltaan arvokkaan osan eli kansallispuiston ulkopuolelle. Tämä korostuu etenkin nyt kun kaavaehdotuksessa asukasmäärä ja asutuksen painopiste on siirtynyt pohjoisemmaksi ja lähemmäksi kansallispuistoa.

Metsähallitus muistuttaa, että LSL 66§:n mukaan viranomainen ei saa hyväksyä suunnitelmaa, jos arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 verkostoon. Metsähallitus katsoo, että sen Natura-arvioinnin lausunnossa tuomat näkemykset eivät ole välittyneet nykyiseen kaavaehdotukseen. Nyt ehdotetut kaavamerkinnot ja kaavamääräysten tarkennukset mm. tehtävien suunnitelmien osalta eivät ole riittäviä toimenpiteitä. Metsähallitus katsoo Natura-arvioinnin lausuntonsa mukaan, että Östersundomin alueen Natura-arvioinnin mukainen yleiskaavaehdotus voi vieläkin esitetyistä lieventämistoimenpiteistä huolimatta aiheuttaa merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Mustavuorenlehto ja Östersundomin lintuvedet (FI0100065) Natura 2000-alueen suojelun perusteena oleville luonnonarvoille (kehräjä, pyy, silikaattikalliot ja Natura-alueen eheys linnuston kannalta). Metsähallitus ehdottaa edelleen muutoksia kaavaehdotukseen.

Selvitysalue -kaavamerkintä: Selvitysalue kaavamerkintä tulee poistaa. Kaavaehdotuksessa esitettyyn selvitysalueeseen kuuluvan Salmenkallion-Kantarnäsbergetin metsäiset alueet on osoitettava luonnonsuojelualue-kaavamerkinä selvitysalueen sijaan. Muilta osin selvitysalueen maankäyttö tulee ratkaista osoittamalla alueita rakentamattomina pääosin virkistyskäyttöön. Natura-arvioinnin johtopäätökset perustuvat siihen lähtökohtaan/ajatukseen, että alueet säilyvät nykyisenkaltaisessa tilassa eli pääosin rakentamattomina, mikä Metsähallituksen mielestä edellyttää kaavamerkintää, joka sitoo maankäyttöä. Nyt ehdotetut kaavamerkinnot ja määräykset kuten virkistys- ja luonnonhoidon ohjaussuunnitelmat eivät ole riittäviä takaamaan Natura-arvojen ja ominaispiirteiden säilymistä. Luonnonsuojelualueen rauhoitussäännösten avulla on mahdollista

lainsäädännöllisin keinoin tehdä virkistyskäytön ja liikkumisen ajallista (pesimäaika) ja paikallista rajoittamista.

Ekologiset yhteydet: Sipoonkorven ja Östersundomin välinen ekologisena yhteytenä toimiva pohjois-eteläsuuntainen metsäyhteys turvataan ja säilytetään riittävän leveänä osoittamalla se kaavassa nykyistä ehdotusta leveämpänä. Mahdollisen korvaavan yhteyden käyttöönotto voi alkaa vasta kun korvaava yhteys on tehty ja osoitettu pitkäaikaisin seurannoin toimivaksi metsälajiston ja pyyn kannalta. Käytävän leveys tulee olla vähintään / vastata käytävää Östersundomin alueen 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa. Nykyisellään ehdotus ei vastaa käynnissä olevan maakuntakaavan ehdotusta, jossa käytävää ja sen vaatimuksia tarkasteltiin yleiskaavaa tarkemmin. Metsähallitus katsoo, että nyt ehdotuksen kaavamääräyksessä esitetyt tehtävät suunnitelmat yksinään (luonnonhoidon ja virkistyskäytön ohjaussuunnitelmat) eivät riitä turvaamaan yhteyden toimivuutta ja leveämpi yhteys on tarpeen.

Muut ekologisina yhteyksinä toimivat käytävät ovat myös paikoitellen liian kapeita ja niitä tulee leventää. Karhusaarentien lähtökohdalta Uuden Porvoontien varressa ekologinen yhteys on liian kapea. Kaavaehdotuksessa alue tulee rajata siten, että risteyksen pohjoispuolella olevat pellonreunan, kartanon puoleisia mäkiä ei rakenneta vaan osoitetaan ulkoilualuemerkinä. Porvoonväylän eteläpuolella olevat viheryhteydet ovat paikoitain liian kapeilta etenkin puronvarsilla ja niiden leventäminen on tarpeen. Virkistysalueeseen liittyvä kaavamääräys sallii ja mahdollistaa myös toimintoja (mm. ryhmäpuutarhat, hautausmaat, ulkoilu- ja liikunta-alueet) jotka heikentävät yhteyksien toimivuutta ja ulkoilualuemerkinä on soveliaampi kaavamerkinä. Itäisimmän, Landbon alueen ekologisten yhteyden toimivuutta heikentää alueen läpi suunniteltu 400 kw:n voimalinja.

Metsähallitus muistuttaa, että LSL 66§:n mukaan viranomainen ei saa hyväksyä suunnitelmaa, jos arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 verkostoon. Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä, ekologisesta kestävydestä ja luontoarvojen vaalimisesta toteutuvat kun kaavaehdotukseen tehdään vielä ehdotettuja muutoksia.

Lausunnon tekemiseen Metsähallituksessa ovat osallistuneet suojelubiologi Antti Below ja erikoissuunnittelija Annukka Rasinmäki.

26.2.2018 Turku

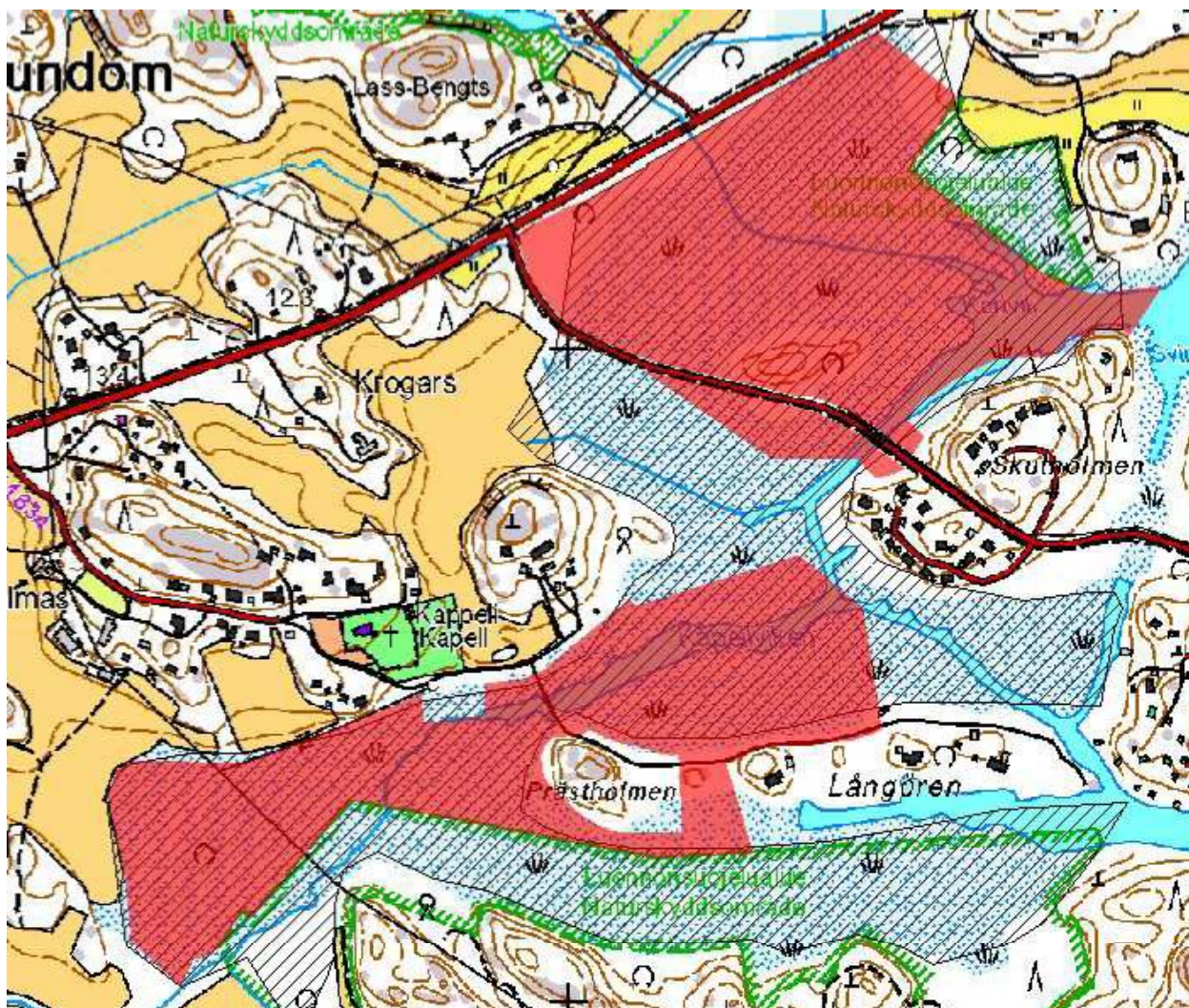
Mikael Nordström, Aluepäällikkö
Metsähallitus, Rannikon luontopalvelut

LIITTET: Kartta Metsähallituksen hallinnassa olevista alueista kaava-alueella ja sen läheisyydessä sekä valtion luonnonsuojelualueeksi perustettava alue

Liite 1: Kaava-alueella ja sen läheisyydessä Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet merkittynä punaisella ja Natura-alueet vinoviivoituksella

Liite 1: Suunniteltu luonnonsuojelualue valtion omistuksessa oleville maille punaisella merkittyä ja Natura-alue vaakaviivoituksella merkittynä.

27.2.2018

Östersundom-toimikunta

ÖSTERSUNDOMIN YHTEINEN YLEISKAABAEHDOTUS

Östersundom-toimikunta on pyytänyt Helsingin seudun kauppakamarin lausuntoa uudelleen nähtäville asetetusta Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta. Kauppakamari esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Yleistä Helsingin, Vantaan ja Sipoon yhteistyössä laatima yleiskaavaehdotus avaa pääkaupunkiseudun kaupunkimaiselle taajamarakenteelle laajentumissuunnan itään. Kaavaehdotus oli jo kertaalleen nähtävillä vuonna 2015, mutta mm. Natura-rajoituksista johtuen ehdotusta jouduttiin muuttamaan. Keskikokoista suomalaista kaupunkia vastaavan uuden yhdyskunnan rakentaminen on sidottu raideliikenteeseen perustuvan joukkoliikennejärjestelmän toteuttamiseen, minkä on arvioitu tapahtuvan 2030-luvun alkupuolella. Pääosan kaavavaranosta on arvioitu olevan rakennettu vuoteen 2060 mennessä.

Östersundomin alue on säilynyt maaseutumaisena ja lähes rakentamattomana tiiviisti asutun Helsingin kyljessä. Kun pääkaupunkiseudun kasvu idän suuntaan on ollut mahdotonta, on kaupunkirakenne levinnyt länteen ja pohjoiseen. Kauppakamari pitää erittäin tärkeänä sitä, että myös idän suunnan merkittävä rakentamispotentiaali saadaan viimein käyttöön.

Yleiskaavalla vaikutetaan monin tavoin elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, kuten kaupan kilpailuun, asunto- ja toimitilat tuotantoon sekä liikenteelliseen saavutettavuuteen. Kauppakamari korostaa, että yleiskaavatyön tärkeänä lähtökohtana pitää olla mahdollistaminen, ei rajoittaminen. Pitkän aikavälin yleispiirteisenä maankäytön suunnitelmana yleiskaavan on turvattava Östersundomin yleiset kasvu- ja kehittymismahdollisuudet, yritysten toimintaedellytykset, kaupan kilpailu ja laajenemismahdollisuudet, kohtuuhintainen asuntotuotanto sekä kaikkien liikennemuotojen toimivuus.

Mahdollistava yleiskaava on erityisen tärkeä tilanteessa, jossa Suomen merkittävimmän talousalueen keskeistä osaa päästään suunnittelemaan alusta lähtien lähes koskemattomaan ympäristöön. Östersundomin rakentaminen tulee kestämään vuosikymmeniä, mikä edellyttää kaavoitukselta kykyä joustaa muuttuvien tarpeiden mukaan.

2. Liittyminen pääkaupunkiseudun aluerakenteeseen

Östersundomin yleiskaavaehdotuksessa varaudutaan n. 80 000 – 100 000 uuteen asukaaseen ja 15 000 – 30 000 uuteen työpaikkaan vuoteen 2060 mennessä. Tavoitteena on monikeskuksinen kaupunkirakenne ja palveluiden tasapainoinen sijoittuminen koko alueelle. Tehokkain rakentaminen sijoittuu meren ja Porvoonväylän väliselle vyöhykkeelle metroasemien, Uuden Porvoon tien ja samansuuntaisen uuden pääkadun yhteyteen. Palvelujen

kannalta merkittävin keskus on Sakarinmäki. Aiemmasta ehdotuksesta poiketen kaavaan on osoitettu Salmenkallion, Marbackenin, Ribbingön, Kantarnäsin ja Talosaaren alueet Natura-selvityksistä johtuen laajaksi selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan erillisellä osayleiskaavalla.

Taajamarakenne perustuu joukkoliikennejärjestelmään, jonka rungon muodostaa metroraata Mellunmäestä Majvikiin. Taajama-alueiden toteuttaminen on sidottu raideliikennejärjestelmän toteuttamiseen. Ehdotuksen mukaan ennen sitä voidaan toteuttaa vain vähäistä nykyiseen infrastruktuuriin perustuvaa täydennysrakentamista.

Östersundom liitettiin Helsinkiin vuonna 2009 pääkaupunkiseudun itäisen kasvusuunnan käyttöön ottamiseksi. Valmisteilla olevan uuden maakunta-kaavan arvioiden mukaan Uusimaa kasvaa jopa 550 000 asukkaalla ja 390 000 työpaikalla vuoteen 2050 mennessä. Helsingin uudessa yleiskaavassa varaudutaan puolestaan n. 240 000 uuteen asukkaaseen ja n. 180 000 uuteen työpaikkaan vuoteen 2050 mennessä. Tämän kasvun mahdollistamisessa on Östersundomin alueella merkittävä rooli.

Helsingin seudun kasvu on koko maan hyvinvoinnin perusta. Seudun kilpailukyvyyn kriittisenä tekijänä on työmarkkinoiden, liikennejärjestelmän ja palveluverkon lisäksi asuntomarkkinat. Asuntojen saatavuus ja hintataso vaikuttavat keskeisesti työvoiman saatavuuteen ja sen liikkuvuuteen. Helsingin seudulla tarvitaan erilaisia asuntoja. Yritysten kannalta pula on erityisesti seudulle muuttavalle työvoimalle suunnatuista kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista. Kauppakamari pitää tärkeänä, että Östersundomin yleiskaavalla osaltaan mahdollistetaan riittävä asuntotuotanto.

Yleiskaavaehdotuksessa on kaavoitus laadittu niin suurelle asukas- ja työpaikkamäärälle, kuin Natura-rajoitteiden vuoksi on ollut mahdollista. Mikäli rakentamisalueita jouduttaisiin pienentämään edelleen, ei yleiskaava enää vastaisi Östersundomin kehittämiselle aiemmin asetettuja tavoitteita tärkeänä osana metropolialueen yhdyskuntarakenteen tiivistämistä. Näin ollen on ensiarvoisen tärkeää, ettei yleiskaavan mitoitusta pienennetä ehdotuksessa esitetystä tai muutenkaan vaaranneta suunnitellun asukas- ja työpaikkamäärän toteutumista.

Rakentamisalueiden maksimoimiseksi on niin ikään tärkeää, että Salmenkallion, Marbackenin, Ribbingön, Kantarnäsin ja Talosaaren alueet on merkitty tässä vaiheessa selvitysalueiksi luonnonsuojelualueiden sijaan. Merkintä mahdollistaa alueen luontoarvojen tarkemman kartoittamisen ja seurantaohjelman aloittamisen ilman, että yleiskaavan toteutuminen muilta osin vaikeutuu.

Taajama-alueiden toteuttaminen on sidottu raideliikenteen toteuttamiseen. Jotta raideliikenneyhteyden toteuttaminen olisi yhdyskuntataloudellisesti kannattavaa, on kaikilla kaavoitustasoilla mahdollistettava riittävän tiiviin yhdyskuntarakenteen syntyminen. Ja jotta Östersundomin alueen kehittäminen lähisi liikkeelle heti kaavoituksen valmistuttua, on tärkeää varmistaa alusta alkaen hyvät edellytykset myös linja- ja henkilöautoliikenteelle.

3. Keskukset ja kaupan ohjaus

Yleiskaavan tavoitteena on, että Östersundomin alueella kaupalliset palvelut saadaan pääosin omalta alueelta. Keskustatoimintojen alueet muodostuvat neljän metroaseman ympärille. Niihin saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä, mutta vain Sakarinmäkeen saa sijoittaa merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa. Lisäksi kaavassa on osoitettu 11 paikallista lähipalvelujen aluetta, joissa vähittäiskaupan yksiköt on mitoitettava paikallisen kysynnän mukaan. Päivittäistavarakaupan yksiköt on mitoitettava paikallisen ja liityntäliikenteeseen (Sakarinmäki) perustuvan kysynnän mukaan. Kaikkien em. alueiden osalta on määrätty, että rakennusten maantasokerrokset on osoitettava liike- tai muuksi toimitilaksi, joka avautuu kadulle.

Sakarinmäen yhteydessä sijaitsevan Landbon liittymän alueelle voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullista paljon tilaa vievän erikoistavaran kauppaa 100 000 k-m² ja enintään 2 000 k-m² päivittäistavarakauppaa. Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttaminen on sidottu metroyhteyden sitovaan toteuttamispäätökseen.

Östersundomin väestömäärän kasvaessa ja ostovoiman lisääntyessä tulee yleiskaavan mahdollistaa riittävän palvelu- ja myymäläverkoston syntyminen. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kauppaa pyritään ohjaamaan ensisijaisesti keskusta-alueille. Tällöin on samalla huolehdittava siitä, että suuryksiköille löytyy vaihtoehtoisia sijoittumispaikkoja keskusta-alueilta. Myös maankäyttö- ja rakennuslakiin sisällytetty kilpailun edistämisen velvoite edellyttää riittävää sijaintipaikkatarjontaa.

Kaavamääräys rakennusten maantasokerrosten osoittamisesta liike- tai muuksi toimitilaksi on ymmärrettävä keskustatoimintojen alueiden osalta, mutta kauppakamari ei pidä järkevänä määräyksen ulottamista koskemaan myös kaikkia lähipalvelujen alueita ja kerrostalovaltaisia alueita. Rakennusten kivijalkaan sijoitettavat liike- ja toimitilat muodostuvat helposti ongelmallisiksi kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöille, ja niiden osoittamista tulee voida harkita tapauskohtaisesti ja joustavasti kunkin alueen erityisolosuhteet huomioon ottaen.

4. Paljon tilaa vaativien toimintojen rakentamisalueet

Ehdotuksen mukaan yleiskaava vahvistaa Kehä III:n ja Porvoonväylän merkitystä työpaikka-alueena ja luo edellytyksiä Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Vuosaaren sataman välisen vyöhykkeen elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Paljon tilaa vaativien toimintojen rakentamisalueille voidaan sijoittaa elinkeinotoimintaa ja yhdyskuntateknisen huollon toimintoja. Alueet muodostavat yhtenäisen vyöhykkeen Porvoonväylän varrelle. Lisäksi Länsisalmeen on merkitty laaja elinkeinotoiminnan alue. Kaavamääräyksen mukaan elinkeinotoiminnan alueelle voidaan sijoittaa ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta tuotantoa, muita työpaikkatoimintoja, liikenne- ja varikkotoimintoja, varastointia sekä niihin liittyviä toimisto-, palvelu- ja myymälätiloja.

Kaikkien yritysten tuotannon luonne tai logistiikka ei mahdollista sijaintia asuinalueiden yhteydessä. Teollisuus- ja varastokäytössä ollut maa-ala onkin Helsingissä jatkuvasti supistunut mm. asuntorakentamisen vuoksi. Mikäli teollisuusyritysten toimintaedellytyksiä heikennetään, seurauksena voi olla niiden siirtyminen Suomen rajojen ulkopuolelle. Kauppakamari pitää erittäin hyvänä, että yleiskaavassa on varattu useita alueita yksinomaan elinkeinotoiminnalle,

ja Vaaralassa ja Norrbergetissä lisäksi ympäristöhäiriöitä aiheuttavalle tuotannolle.

Helsingin seudulla on jo pitkään ollut pula raskaalle liikenteelle tarkoitetuista pysäköinti- ja palvelualueista, joilla esim. ulkomailta saapuneet kuljettajat voisivat yöpyä ajoneuvoissaan. Tällaisten alueiden yksi luonteva sijaintipaikka on sisääntuloteiden varsilla. Östersundomin alueen läpi kulkee Suomen merkittävin kansainvälinen tieyhteys ja lisäksi alue sijaitsee Suomen tärkeimmän sataman läheisyydessä logistiikan solmukohdassa. Näin ollen kauppakamari esittää, että yleiskaavan elinkeinotoiminnan alueilta varataan erikseen tilaa myös raskaan liikenteen levähdysalueille Kehä III:n ja Porvoonväylän varrelta.

5. Liikenne Yleiskaavan toteuttaminen on sidottu metroon perustuvan joukkoliikennejärjestelmän toteuttamiseen, minkä on arvioitu tapahtuvan 2030-luvun alkupuoliskolla. Sakarinmäki on seudullisesti merkittävä joukkoliikenteen vaihtopaikka. Raideliikennejärjestelmää täydentää Kehä III:n suunnan pikaraitiotievaraus Vuosaaren ja Tikkurilan välillä. Toinen pikaraitiotievaraus on merkitty Itäkeskuksesta Sakarinmäen kautta Sipoonkorven rajalle. Nykyinen maanteiden muodostama liikenneverkko säilyy lukuun ottamatta maantietä 170, joka muutetaan kaduksi ja linjataan nykyistä pohjoisemmaksi. Porvoonväylää on tarkoitus leventää lisäkaistoilla raskasta tavara- ja joukkoliikennettä varten. Östersundomin metroaseman kohdalle on suunniteltu uusi eritasoliittymä.

Raideliikenteen merkitys korostuu ehdotuksessa voimakkaasti. Vaikka tavoitellun mukainen tiivis kaupunkirakenne onkin perusteltua suunnitella ensi sijassa raideliikenteen varassa toimivaksi, myös ajoneuvoliikenne (kuorma- ja pakettiautot, linja-autot sekä henkilöautot) on saavutettavuudessa ja liikennejärjestelmän toimivuudessa hyvin keskeisessä roolissa.

Vaikka yritykset yhä enenevässä määrin hakeutuvat hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle, on hyvä saavutettavuus henkilöautolla ja autopaikkojen määrä edelleenkin erittäin tärkeä asia useimmille yrityksille. Henkilöautoja riittää jatkossa keskustoissakin ja niiden käytön sujuvuus on turvattava. Osa keskusta-alueilla työskentelevistä tarvitsee autoa työtehtäviinsä päivän aikana. Ja keskusta-alueilla tulee myös niiden voida asua, jotka tarvitsevat omaa autoa päivittäin työ- ym. arjen matkoihin. Vaikka yhdyskuntarakenteen tiivistäminen on tärkeä tavoite, pysäköintipaikkojen määrää ei uusillakaan alueilla pidä pyrkiä vähentämään epärealistisen alhaiseksi.

Keskuksien, taajama- ja elinkeinoalueiden suunnittelussa on jo varhaisessa vaiheessa otettava huomioon huolto- ja jakeliikenteen tarpeet. Tieverkoston ja kaupunkirakenteen tulee mahdollistaa raskaan kaluston käyttö ja sille on varattava riittävästi purku- ja lastaustilaa katujen varsilta.

Sakarinmäkeä ja Länsisalmia kehitetään seudullisesti merkittävänä liikenteen solmukohtina, mutta vain Sakarinmäkeen sijoitetaan seudullisesti merkittävää liityntäpysäköintiä. Östersundomin kaavaillut raideliikenneyhteydet tulevat houkuttelemaan henkilöautoilijoita myös kauempaa Itä-Uudeltamaalta, minkä vuoksi tilaa tulee varata useammille liityntäpysäköintialueelle vilkkaimpien liikenneväylien varrelta.

Kauppakamari pitää hyvänä, että kaavaehdotuksessa on varauduttu metroraadan jatkamiseen Majvikista itään Söderkullan suuntaan.

6. Kaavan muu sisältö

Yleiskaavatyön yhteydessä on laadittu selvitys, joka käsittelee alueen toteuttamiseen liittyvää maamassojen hallintaa. Tavoitteena on, ettei alueelta tarvitse kuljettaa pois ylijäämämaita eikä alueelle tarvitse tuoda rakentamisessa tarvittavia kiviainesjakeita muualta. Tämä edellyttää riittävien maa-ainesten käsittely- ja välivarastointialueiden sekä kiviaineksen ottoalueiden osoittamista alueelta jatkosuunnittelun yhteydessä. Yleiskaavassa on osoitettu sijoituspaikka määräaikaiselle maa-aineksen otto- ja käsittelyalueelle (Hältinberget).

Östersundomin alue tulee 2030-luvulta alkaen olemaan varsin mittavan rakentamisen kohteena. Koska ylijäämämaiden sijoituspaikoista on erityisesti pääkaupunkiseudulla pulaa, on järkevää varautua suurten maamassojen käsittelyyn ja sijoitukseen rakentamisalueiden välittömässä läheisyydessä. Osa rakentamisessa tarvittavasta kiviaineksesta saadaan alueen rakennushankkeista, mutta osa on katettava kiviaineksen otolla. Myös kiviainesten osalta tulee pyrkiä mahdollisimman suureen omavaraisuuteen ja siten minimoimaan kuljetustarve alueen ulkopuolelta. Moottoritien varressa olevat alueet, jotka eivät sovellu rakentamiseen, tulisi kiviainesten osalta hyödyntää ja syntyneet kaivannot tai louhokset täyttää ylijäämämaalla.

HELSINGIN SEUDUN KAUPPAKAMARI

Heikki J. Perälä
toimitusjohtaja

Tiina Pasuri
maankäyttö- ja liikenneasioiden päällikkö

Kirjaamo Helsinki

Lähettäjä: Perttula Sampo <sampo.perttula@jarvenpaa.fi>
Lähetetty: 27. helmikuuta 2018 14:37
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Kopio: Pusa Riitta; Selin Hannele
Aihe: Östersundomin yhteinen yleiskaavaehdotus, lausuntopyyntö

Östersundom-toimikunta,

Järvenpään kaupungilla ei ole lausuttavaa Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta.

Ystävällisin terveisin,

Sampo Perttula

Sampo Perttula
Kaavoitusjohtaja

JÄRVENPÄÄN KAUPUNKI
Kaupunkikehitys, kaavoitus ja liikenne
Seutulantie 12, PL 41, 04401 Järvenpää
Vaihde (09) 27191
Puhelin 040-315 2005

etunimi.sukunimi@jarvenpaa.fi

Järvenpään fiilisfilmi: [Ole osa tätä tarinaa](#)

www.jarvenpaa.fi

Maakuntahallitus

§ 29

26.02.2018

Lausunto Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta

175/05.01/2011

MHS 26.02.2018 § 29

Tiivistelmä

Yhteistä yleiskaavaa laadittaessa on oltu tiiviissä vuorovaikutuksessa Uudenmaan liiton kanssa ja laadittavan maakuntakaavan sisältö ja tavoitteet on siten voitu ottaa huomioon yleiskaavaehdotuksessa. Kaavaehdotus sopeutuu maakuntakaavan kokonaisuuteen ja ottaa asianmukaisesti huomioon maakuntakaavan sisältövaatimukset maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Ehdotus täyttää maankäyttö- ja rakennuslain arvioinnille, tutkimuksille ja selvityksille asettamat vaatimukset. Osa kaava-alueesta on osoitettu selvitysalueeksi. Suositeltavampaa olisi kuitenkin ollut, että myös Salmenkallion-Talosaaren maankäyttö olisi voitu ratkaista tarkemmin osana kaavakokonaisuutta. Liitto muistuttaa, että Östersundomin alueen maakuntakaavan tulee olla hyväksytty ennen kuin yhteistä yleiskaavaa koskevia hyväksymispäätöksiä voidaan tehdä.

Asian vireilletulo

Helsingin ja Vantaan kaupunkien ja Sipoon kunnan yhteinen toimielin, Östersundom-toimikunta päätti kokouksessaan 15.12.2017 asettaa Östersundomin yhteisen yleiskaavaehdotuksen uudelleen nähtäville ja pyytää kaavaehdotuksesta maankäyttö- ja rakennusasetuksen 20 §:n mukaiset lausunnot. Lausunnot pyydetään toimittamaan 28.2.2018 mennessä. Yleiskaavaehdotus on ollut nähtävillä 11.1.-9.2.2018. Yhteisen yleiskaavan laatii ja hyväksyy Östersundom-toimikunta.

Asian taustat

Yhteisen yleiskaavan vireille tulosta ilmoitettiin vuonna 2011 ja kaavaehdotus oli nähtävillä vuonna 2015. Saadusta palautteesta sekä Natura-arvioinnista ja siitä saadusta ELY-keskuksen lausunnosta johtuen on yleiskaavaa muutettu nyt lausunnolla olevaan muotoon.

Kaava-alue sijoittuu kolmen kunnan Helsingin, Vantaan ja Sipoon alueelle. Nykyisin on kaava-alue pääosin maaseutua ja sijaitsee Helsingin ja Vantaan tiiviin kaupunkirakenteen reunalla ja avaa sille uuden laajenemissuunnan itään. Alueen sijainti on logistisesti ja liikenteellisesti hyvä. Asukkaita kaava-alueella on tällä hetkellä noin 6 500. Kaavaratkaisu mahdollistaa asuntojen rakentamisen 80 000-100 000 uudelle asukkaalle vuoteen 2060 mennessä.

Kaavaehdotus mahdollistaa tehokkaaseen joukkoliikenteeseen perustuvan kaupunkimaisen taajamarakenteen. Se tukeutuu nykyisiin pääliikenneväyliin ja suunniteltuihin uusiin raideyhteyksiin. Alue liitetään nykyiseen

raideliikenteen verkkoon jatkamalla nykyistä metrolinjaa Mellunmäestä Majvikiin. Yleiskaava määrittelee laajat yhtenäiset rakentamisalueet, niihin liittyvät liikennejärjestelmän perusratkaisut sekä laajat, yhtenäisinä säilyvät viheraluekokonaisuudet ja niitä yhdistävät viheryhteydet.

Uuden alueen käyttöönotto ja rakentaminen edellyttävät merkittäviä ja etupainotteisia investointeja. Kunnille kohdistuviksi edellytysinvestointien kustannuksiksi on arvioitu 1,8-1,9 miljardia euroa ja erillisinvestointien kustannuksiksi noin 1 miljardia euroa. Maankäytöstä saatavat tulot ovat arviolta 1,8-2,3 miljardia euroa. Ne kattavat edellytysinvestoinnit ja osan erillisinvestoinneista. Rakentaminen kestää vuosikymmeniä ja sen aikana tullaan näkemään vaihtelevia rakentamistarpeita, taloudellisia syklejä ja suunnitteluideologioita. Yleiskaavalta edellytetään erityistä kykyä joustaa.

Ehdotus lausunnoksi

Östersundomin yhteisellä yleiskaavaehdotuksella on kiinteä yhteys maakuntakaavoitukseen sekä alueellisesti että lainsäädännöllisesti. Yhteinen yleiskaava sijaitsee alueella, jolle Uudenmaan liitto on laatimassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen maakuntakaavaa. Maakuntakaava on ollut ehdotusvaiheena nähtävillä 27.11.2017-3.1.2018 ja sen kaava-alue on yhteisen yleiskaavan aluetta laajempi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 48§ määrittelee maakuntakaavan ja yhteisen yleiskaavan suhteen. Maakuntakaava on ohjeena yhteistä yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa. Yhteinen yleiskaava voidaan perustellusta syystä laatia sisällöltään mainitusta säännöksestä poiketen. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, että yhteinen yleiskaava sopeutuu maakuntakaavan kokonaisuuteen ja otettava soveltuvin osin huomioon, mitä säädetään maakuntakaavan sisältövaatimuksista.

Yhteistä yleiskaavaa laadittaessa on oltu tiiviissä vuorovaikutuksessa Uudenmaan liiton kanssa ja laadittavan maakuntakaavan sisältö ja tavoitteet on siten voitu ottaa huomioon yleiskaavaehdotuksessa. Se sopeutuu maakuntakaavan kokonaisuuteen ja ottaa asianmukaisesti huomioon maakuntakaavan sisältövaatimukset maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Yleiskaavaehdotus avaa pääkaupunkiseudulle uuden laajentumissuunnan itään, perustuu joukkoliikennejärjestelmään sekä turvaa riittävät ekologiset yhteydet rannikon ja Sipoon korven välille. Myös nämä ovat aluetta koskevan maakuntakaavoituksen keskeiset tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet. Yhteisen yleiskaavan kaavaselostuksessa on arvioitu kaavan suhdetta maakuntakaavaan. Arvioinnissa esitettyyn ei liitolla ole huomauttavaa. Todetut kaavojen väliset erot on perusteltavissa kaavojen mittakaavoilla, erilaisilla aikatahtimilla sekä yleiskaavan tehtävällä tarkentaa maakuntakaavaa.

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Yhteisen yleiskaavaehdotuksen taustalla on ajantasainen ja monipuolinen selvitysaineisto. Ehdotus täyttää maankäyttö- ja rakennuslain arvioinnille, tutkimuksille ja selvityksille asettamat vaatimukset. Tausta-ainestoa on voitu hyödyntää myös Östersundomin alueen maakuntakaavaa laadittaessa.

Uudenmaan liitto on käynnistänyt Uusimaa-kaava 2050:n valmistelun. Sen kaava-alue kattaa koko Uudenmaan eli myös Östersundomin alueen. Sen keskeinen tavoite on ottaa yhä enemmän ilmastovaikutukset huomioon. Yleiskaavaehdotuksen raideliikenteeseen tukeutuva joukkoliikenne ja se, että

ehdotuksessa on huomioitu mm. aurinkosähkö, tuulivoima ja maa-ainesten massahallinta, tukee ja konkretisoi myös Uusimaa-ohjelman keskeistä tavoitetta hiilineutraalista Uudestamaasta vuonna 2035.

Salmenkallion-Talosaaren alue on yleiskaavassa jätetty selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan erillisellä osayleiskaavalla. Ratkaisu jättää edelleen tulkinnallisiksi erityisesti sen, kuinka merkittävät vaikutukset kaavaehdotuksella on Natura-alueiden luonnonarvoihin.

Kaavakokonaisuuden kannalta olisikin ollut suositeltavampi tilanne, jossa selvitysalueeseen ei olisi tarvinnut turvautua vaan Salmenkallion-Talosaaren maankäyttö olisi voitu ratkaista jo tämän kaavaehdotuksen yhteydessä.

Uudenmaan liitto muistuttaa, että Östersundomin alueen maakuntakaavan tulee olla hyväksytty ennen kuin yhteistä yleiskaavaa koskevia hyväksymispäätöksiä voidaan tehdä.

Uudenmaan liitolla ei ole asiassa muuta lausuttavaa.

Linkit:

[Östersundomin yhteinen yleiskaava, muutettu kaavaehdotus 15.12.2017](#)
[Kaavaselostus 15.12.2017](#)

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Lasse Rekola 044 299 0678

Käsittely:

Tiina Elo Minerva Krohnin kannattamana teki seuraavan esityksen:

Muutetaan lausuntoluonnoksen viimeisen kappaleen loppuosa kuulumaan seuraavasti: "...Natura-alueiden luonnonarvoihin. *Kaavakokonaisuuden kannalta on välttämätöntä, että Salmenkallion-Talosaaren aluetta ei merkitä selvitysalueeksi, vaan että sen maankäyttö ratkaistaan siten, että alueen natura- ja muut luontoarvot tulevat riittävällä tavalla turvatuiksi.* Uudenmaan liitto muistuttaa, että..."

Koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Suoritetussa äänestyksessä maakuntajohtajan esitystä kannattaneet äänestivät JAA ja Elon esitystä kannattaneet äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti: 11 JAA-ääntä (Markkula, Karhuvaara, Laaninen, Rautava, Rissanen, Taipale, Pahlman, Adlercreutz, Asikainen, Kiljunen, Salonen), 3 EI-ääntä (Elo, Krohn, Juurikkala). Puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan esitys on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

Arja Karhuvaara esitti, että lausuntoluonnoksessa on huomioitava paremmin ikivanha silikaattikallio ja yhteys merellisestä kansallispuistosta Sipoon korpeen, eikä niitä tule tuhota rakentamisella. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Päätösote: Helsingin kaupunki, Kirjaamo, Kaupunkiympäristön toimiala

Otteen oikeaksi todistaa:

Helsingissä 28.2.2018

Petra Salmi
Arkistonhoitaja

Lähetetty sähköpostilla 28.2.2018

Ilmoitus muutoksenhakukiellosta

Kiellon peruste

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta (Kuntalaki 410/2015 136 §), koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Maankäyttö ja ympäristö

27.2.2018

Östersundom-toimikunta
Kirjaamo
Kaupunkiympäristön toimiala
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Lausuntopyyntö 15.12.2017

Helsingin Östersundomin osayleiskaavan ehdotus (uudelleen nähtävillä)

Kiitämme lausuntopyynnöstänne ja lausumme seuraavaa:

Yleiskaava-alueelle sijoittuvat Fingrid Oyj:n 110 kV voimajohto Anttila - Vaarala, 400 kV voimajohto Tammisto - Kymi sekä Länsisalmen 400/110 kV suurmuuntoasema (kuva 1). Lisäksi yleiskaava-alueelle sijoittuu 400 kV voimajohtohanke Länsisalmi - Vuosaari, jonka ympäristövaikutusten arviointi (YVA) on valmistunut vuonna 2009 ja voimajohdon yleissuunnitelma on valmistunut vuonna 2010. Hankkeen valmistelusta vastaavat yhteistyössä Fingrid Oyj, Vantaan Energia Sähköverkot Oy ja Helen Sähköverkko Oy.

Fingrid on antanut lausuntonsa kaavan aiemmista vaiheista 1.2.2011 ja 6.6.2011 ja 20.3.2015. Fingrid Oyj on lisäksi käynyt keskusteluja kaavaratkaisusta ja energiahuollon tarpeista Helsingin kaupungin kanssa.

Uuden johtohankkeet

Edellisen lausuntomme jälkeen ajankohtaiseksi on tullut **Fingridin 400 kV maakaapelihanke Länsisalmi-Viikinmäki**. Sen sijainti on osoitettu kartalla kuvassa 1. Helsingin sähköntuotanto vähenee ja toisaalta sähkönkulutus kasvaa, joten nykyisen 110 kV suurjännitteisen jakeluverkon siirtokyky ylittyy. Tämän vuoksi tarvitaan uusi 400 kV siirtoyhteys Kehä III tasolta kohti Helsingin kantakaupunkia. Tämä sähkönsiirtoverkon vahvistaminen on keskeinen elementti Helsingin energiastrategian toteuttamisessa. Fingrid on tutkinut vaihtoehtoja yhteydelle ja havainnut teknistaloudellisesti edullisimmaksi ratkaisuksi kaapelin Länsisalmen sähköasemalta Viikinmäen sähköasemalle. Suunnittelu ja vaihtoehtojen tarkempi vertailu jatkuvat keväällä 2018. Esitämme, että uusi 400 kV maakaapeli lisätään varauksena Östersundomin osayleiskaavan kaavakartalle. Kyseessä on strategisesti merkittävä johtohanke, jonka toteutukseen tulee varautua maankäytön suunnittelussa.

Edellisen lausuntomme jälkeen on ilmennyt tarve myös uudelle **400 kV voimajohdolle Länsisalmen ja Anttilan sähköasemien välillä**. Voimajohto sijoittuisi samaan johtokäytävään (rinnalle) nykyisen 400 kV Länsisalmi-Kymi voimajohdon kanssa. Tarpeen taustalla on pääkaupunkiseudun sähkönkulutuksen kasvaminen ja energiantuotannon väheneminen alueella. Fingrid on käynnistämässä em. 400 kV hankkeesta maakuntakaavoitusta palvelevaa taustaselvitystä ja pyrkii saamaan selvityksen myötä voimajohdolle varauksen Uudenmaan maakuntakaavaan (Uusimaa-kaava 2050). Uuden voimajohdon sijoittumista on tutkittu vasta karkealla tasolla, mutta maankäytön suunnittelussa tulee turvata uuden voimajohdon toteutusmahdollisuudet. Esitämme, että uusi 400 kV voimajohto lisätään yhteystarpeena tai ohjeellisena varauksena Östersundomin osayleiskaavan kaavakartalle. Kyseessä on strategisesti merkittävä johtohanke, jonka toteutukseen tulee varautua maankäytön suunnittelussa.

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

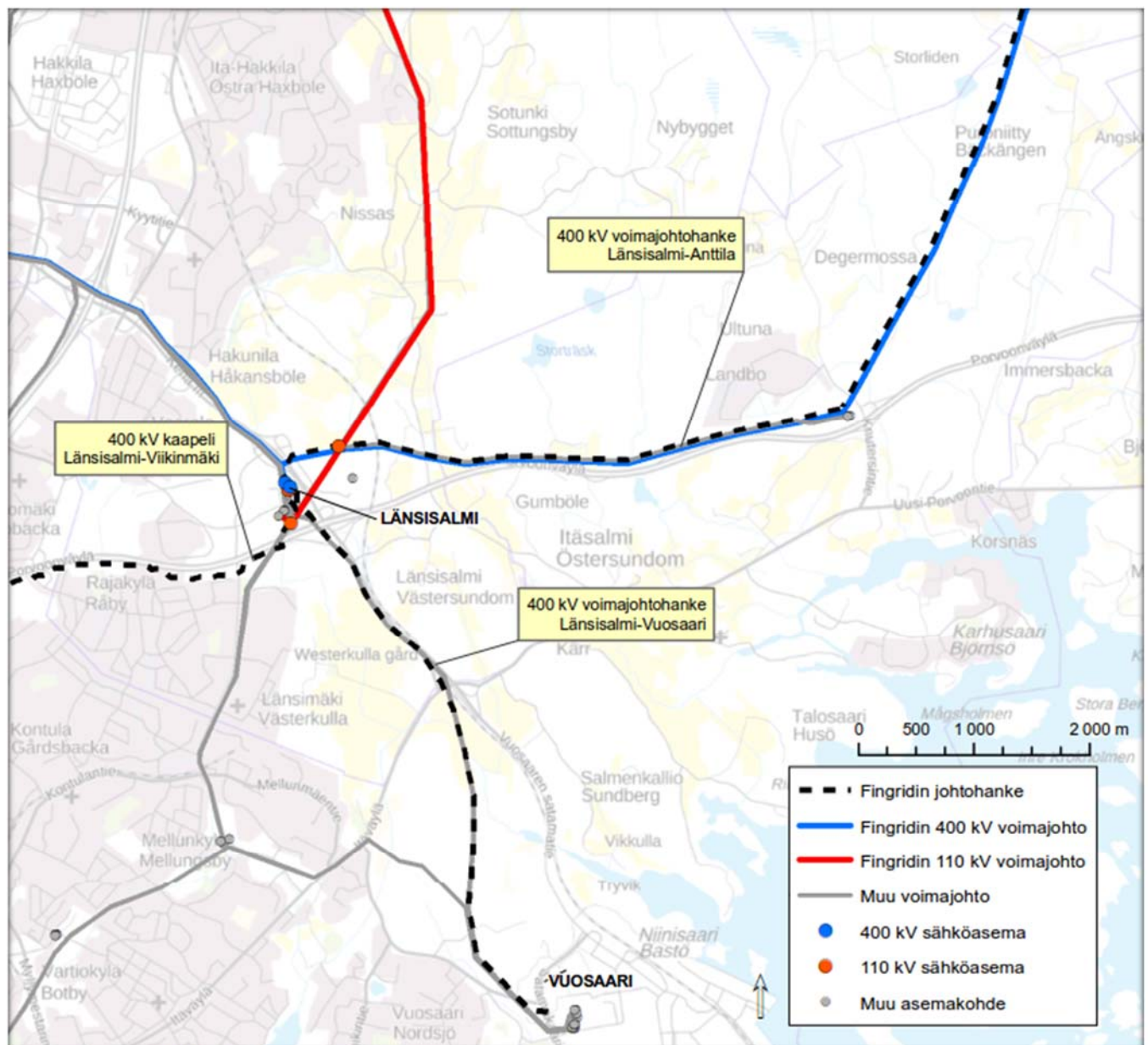
Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Maankäyttö ja ympäristö

27.2.2018

Voimajohto rajoittaa muuta maankäyttöä, joten se on olennaista merkitä yleiskaavaan ohjausvaikutuksen vuoksi.

Edellä mainitut voimajohto- ja kaapelihankkeet saa paikkatietomuodossa Fingridistä asiantuntija Tommi Raussilta (tommi.raussi@fingrid.fi, puh. 030 395 5173).

Kuva 1. Voimajohdot ja hankkeet Östersundomin alueella.

Muut näkemykset liittyen yleiskaavaehdotukseen

Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että nykyisen sähkösiirtoverkon ohella sähkösiirtoverkon laajenemisen edellyttämät alueiden tilavaraukset säilytetään Helsingin maankäytön suunnitelmissa sellaisina, että alueille voidaan tarvittaessa toteuttaa Fingrid Oyj:n tarvitsemat sähkösiirtoverkon laajennukset. Olennaista on, että Fingrid otetaan

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Maankäyttö ja ympäristö

27.2.2018

mukaan kaavatöihin vastaavanlaisena asiantuntijaviranomaisena kuin Helen Sähköverkko Oy.

Yleiskaavaehdotuksessa Porvoonväylän varteen on varattu alueita aurinkoenergian tuotantoon. Fingridin voimajohtoreitti sijoittuu näille alueille. Alueen tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon, että aurinkovoimalat on sijoitettava kantaverkon voimajohtojen johtoaukeiden ulkopuolelle. Aurinkovoimalan sijoittamisessa on huomioitava tarvittaessa voimajohdon rakennusrajoitusalue sekä maadoituspotentialista aiheutuva vaarajännitealue.

Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Tämä lausunto koskee Fingrid Oyj:n voimajohtoja.

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä. Tätä kaavoitusasiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
projektipäällikkö

Östersundom - toimikunta

Asia: Östersundomin yhteinen yleiskaavaehdotus

Viite: LAUSUNTOPYYNTÖNNE 19.12.2017

Etelä-Suomen Energia Oy esittää lausuntonaan

Verkkoliiketoiminta:

Kaavaehdotuksessa on merkitty Etelä-Suomen Energian sähköasemavaraukselle tuleva 110kV voimajohto poistettavaksi (ks. liite 1). Kyseessä on vielä rakentamaton johto-osuus, joka tarvitaan tulevaa sähköasemaa varten.

Tuotantoliiketoiminta:

Ei lausuttavaa.

Keravalla 28.2.2018

Janne Kaarakainen
verkkoliiketoiminta
suunnittelupäällikkö
p. 040 706 8448

Jani Riuttaluoto
tuotantoliiketoiminta
suunnittelupäällikkö
p. 040 529 4348

PORVOON MUSEO

BORGÅ MUSEUM

28.2.2018

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Viite: Lausuntopyyntönnö 3.1.2018

Asia: **HELSINKI, SIPOO, VANTAA kuntien yhteinen Östersundomin (muutettu) yleiskaavaehdotus**

Porvoo museo / Itä-Uudenmaan maakuntamuseo on tutustunut Östersundomin yhteiseen muutettuun yleiskaavaehdotukseen, ja lausuu toimialaansa liittyvistä asioista, joka yleiskaavaehdotuksessa fokuoittuu Sipoon kunnan alueella sijaitsevien Granön saareen ja Majvikin alueeseen.

Östersundomin uusi yleiskaavaehdotus sovitaa yhteen seudun kasvua ja luontoarvoja. Kaavaehdotus on muuttunut paljon keväällä 2015 nähtävillä olleeseen kaavaehdotukseen verrattuna. Tarkastelussa olleista useista metrolinjaus- ja maankäyttöratkaisuista on päädytty ns. suoran metrolinjauksen vaihtoehtoon. Metrolinjausta on suoritettu niin, ettei se kulje lähellä Natura-alueita sijaitsevan Salmenkallion alueen kautta. Salmenkallion metroasema on poistettu. Rakentamista on tehostettu varsinkin metroasemien ja pääkatujen varsilla, ja kerrostalovaltaisen rakentamisen osuus on kasvanut erityisesti metroasemien ympärillä.

Yleiskaavaselostuksen liitekartassa 8 (Kulttuuriympäristön suojelu- ja arvokohteet) on esitetty kootusti muinaisjäännökset sekä eri inventoinneissa arvetut kulttuuriympäristön arvokohteet ja -alueet. Valitettavasti johtuen erillisistä inventoinneista arvottamista ei ole alueella tehty yhdenmukaisesti.

Majvikin tai Granön suojelu- ja arvokohteita ei ole merkitty kaavakartalle. Kaavamääräysten mukaan merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen, - maiseman tai rakennussuojelukohteiden kohdalla vasta tarkemmassa suunnittelussa määrätään kohteiden laajuus. Aiemmissa lausunnoissaan Porvoo museo on pitänyt tärkeänä, että Majvikin ja Granön alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävät inventoidut kohteet sekä mahdolliset kulttuurihistorialliset tielinjat merkitään kartalle ohjaamaan tulevaa maankäytön suunnittelua. Valitettavasti Porvoo museon kannanottoja ei ole huomioitu.

Lisäksi aiemmissa lausunnoissaan Porvoon museo on ollut huolissaan siitä miten kaava kohtelee Granön saarta. Granö on Sipoon saariston vanhin tiedetysti asuttu alue ja se kuuluu Sipoon saariston kesähuvila-asutusalueen maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön (Missä maat on mainioimmat, Uudenmaan kulttuuriympäristöt 2012). Yleiskaavassa Granölle on osoitettu virkistys, matkailu ja vapaa-ajan toimintaa sekä ajoneuvoliikenteen yhteystarve Ribbigön kärjestä. Merkintä sallii loma-asutuksen, matkailupalvelut ja leirintäalueen sekä muita veneilyä ja matkailua tukevia toimintoja. Porvoon museo on ollut huolissaan merkinnän riittävydestä kulttuuriympäristön suojelun kannalta.

Koska kyse on maakunnallisesti arvokkaasta kulttuuriympäristöstä, tulee Granön saarta koskevaan kaavamääräykseen lisätä virkkeet; ”alue jonka ominaispiirteet säilytetään. Tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman arvot”.

Marina Catani
Museonjohtaja

Juha Vuorinen
Rakennustutkija

Tiedoksi: Museovirasto / Kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

26.2.2018

**Helsingin kaupunginmuseon - Keski-Uudenmaan maakuntamuseon
lausunto Östersundomin yhteisestä yleiskaavaehdotuksesta**

HEL 2016-009026 T 00 00 02

Helsingin kaupunginmuseo - Keski-Uudenmaan maakuntamuseo arvioi hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Östersundomin uudesta kaavaehdotuksen todetaan muuttuneen paljon keväällä 2015 nähtävillä olleeseen kaavaehdotukseen verrattuna. Tarkastelussa olleista useista metrolinjaus- ja maankäyttöratkaisuista on päädytty ns. suoran metrolinjakkeen vaihtoehtoon.

Salmenkallio ja siihen liittyvät Talosaaren ja Ribbingön alueet on merkitty selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan myöhemmin erillisellä osayleiskaavalla. Metrolinjakkeen on suoritettu niin, ettei se kulje lähellä Natura-alueita sijaitsevan Salmenkallion alueen kautta. Salmenkallion metroasema on poistettu.

Rakentamista on tehostettu varsinkin metroasemien ja pääkatujen varilla. Kerrostalovaltaisen rakentamisen osuus on kasvanut erityisesti metroasemien ympärillä. Kaupunkimaista pientaloasumista on edelleen noin puolet rakentamisen määrästä. Asukasmääräarvio on 80 000–100 000 asukasta. Rakentamisen painopiste ajoittunee 2030–2040-luvuille.

Helsingin ja Vantaan rajalla Länsisalmen alueella on muutettu suunnitelmaa siten, että Mustavuoren ja Sipoonkorven välinen viheryhteys ja Westerkullan kartanoa ympäröivä kulttuurimaisema muodostavat laajan yhtenäisen kokonaisuuden.

Helsingin kaupunginmuseon – Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto

Kaavakartalle on vinoviivoituksella merkitty alueet, joiden ominaispiirteet säilytetään. Näitä ovat RKY-alueet; Östersundomin kartano ja kirkko, Björkudden sekä maakunnallisesti arvokkaat kohteet, joihin myös Westerkullan kartanoalue sisältyy. Westerkullan kartanoaluetta ympäröivät laajat viljelyalueet, on merkitty maisemallisesti arvokkaina peltoalueina, joiden säilyttäminen avoimena ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Kaavaselostuksessa todetaan, että RKY-alueiden rajaukset määritellään yhdessä museoviranomaisen kanssa suunnittelun edetessä. RKY-rajauksen osalta määrittelijänä toimii Museovirasto. Kaavaehdotuksessa on myös pistemäisesti esitetty yksittäiset

26.2.2018

kulttuuriympäristö-, maisema- ja rakennussuojelukohteet, joiden laajuus määritellään tarkemmassa suunnittelussa yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Jatkosuunnittelussa erityisesti näillä alueilla on otettava arvokas kulttuuriympäristö ja rakennusperintö huomioon siten, että ne säilyttävät tunnistettavat ominaispiirteensä. Kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaiden alueiden ja kohteiden säilymisen merkitys korostuu, kun alueen luonne muutoin muuttuu tiiviisti rakennetuksi kaupunkiympäristöksi. Östersundomin alueella tulee säilyä myös ympäristöjä, joilla alueen historia on edelleenkin tunnistettavissa.

Kaavakarttaan ei ole merkitty muinaismuistolain suojaamia tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä vaan ne ovat yleiskaavaselvityksen erillisessä liitekartassa 8. Kaavaa varten ei ole tehty koko aluetta koskevia inventointeja, mutta eri kuntien alueilla tehtyjen historiallisten kyläpaikkojen, ensimmäisen maailmansodan linnoitteiden ja muiden kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnit ovat melko uusia.

Osa kiinteistä muinaisjäännöksistä sijaitsee Natura – luonnonsuojelualueilla ja ulkoilualueilla, joissa niiden säilyminen on mahdollista. Osa kohdille on osoitettu muuttuvaa maankäyttöä; erilaista rakentamista ja teitä. Kyseessä on etupäässä hautaröykkiöitä ja historiallisen ajan kyläpaikkoja, joista jälkimmäisistä osa on autiona kiinteitä muinaisjäännöksiä ja osa asuttuina muita kulttuuriperintökohteita. Osa historiallisista kyläpaikoista on kohteissa, joissa alueen ominaispiirteet säilytetään. Pieni osa sijaitsee kaavan ulkopuolelle jätetyllä Salmenkallion selvitysalueella. Kaava-alueella on myös vanhoja tielinjoja.

Kaavakartassa mainitaan, että muinaismuistolain suojaamia kohteita ja alueita koskevasta suunnitelmasta on kuultava museoviranomaisia ja tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida täydentävien selvitysten tarve arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Alueella sijaitsee tunnettujen kohteiden lisäksi todennäköisesti tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Kaavakartan selostusosassa mainitaan, että Muinaismuistolain 15 § tutkimusvelvoitteen mukaan on hankkeen toteuttajan korvattava muinaishankkeen tutkimisesta tai erityisiä toimenpiteistä johtuvat kustannukset tai osallistuttava niihin, mikäli sitä olosuhteet huomioon ottaen ei ole katsottava kohtuuttomaksi.

Alueen kaavoituksen vaikutukset todetaan erittäin merkittäviksi, koska rakentaminen muuttaa alueen nykyisen maaseutumaisen ja metsäisen haja-asutusympäristön kaupunkiympäristöksi. Metron rakentamisen maisemalliset vaikutukset ovat erittäin merkittävät Westerkullan kulttuurimaisemassa, mikäli se sijoittuu maan päälle. Alueen yksittäiset arvok-

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

26.2.2018

kaat kulttuuriympäristöt tulevat osaksi kaupunkirakennetta ja niiden asema ympäristössä muuttuu. Maanmuokkaus ja louhinnat vaikuttavat lopullisella tavalla ympäristöön. Maa-ainesten otto- ja käsittelypaikaksi on valikoitunut Hältinberget, joka sijaitsee Porvoonväylän ja Hältingträsk-lammen välissä, moottoritie liittymän koillispuolella. Alueen maisemointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Helsingin kaupunginmuseolla, Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole yleiskaavaehdotuksesta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Helsingin kaupunki
Östersundom-toimikunta
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite Kuulutus yleiskaavaehdotuksen nähtävillä olosta 11.1–9.2.2018

Muistutus Helsingin, Vantaan ja Sipoon Östersundomin yhteisestä yleiskaavasta

Uudenmaan ELY- keskus on antanut lausuntonsa¹ 27.10.2017 sekä Natura-arvioinnista että yleiskaavaehdotuksesta.

Muistutuksena uudelleen nähtävillä olevasta yleiskaavaehdotuksesta ELY-keskus tuo esiin seuraavaa:

Selvitysaluumerkintä on korvattava kaavamerkinällä, joka osoittaa mihin tarkoitukseen se on kaavoitettu

Toisin kuin Östersundom toimikunta vastineessaan 15.12.2017 esittää, on selvitysalue poistettava ja maankäyttö osoitettava kaavakartalla ja määräyksiin luonnonsuojelu- ja pääosin virkistysalueeksi. Tämä siitä syystä, että Natura-arvioinnin johtopäätökset perustavat lähtökohtaan alueiden säilymisestä nykyisenkaltaisessa tilassa eli pääosin rakentamattomana.

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet Natura-alueeseen kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset voidaan riittävällä varmuudella sulkea pois vain osoittamalla ns. Salmenkallion-Kantarnäsbergetin metsäalueet kaavassa suojelualueena ja muutoin alueet rakentamattomina pääosin virkistyskäytön tarpeisiin. Selvitysaluumerkintä ei tule kyseeseen, koska mitään lisäselvitettävää Natura-alueen ominaispiirteiden säilyttämisen edellytyksistä ei ole käytettävissä olevien selvitysten perusteella.

Yleiskaavan maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n sisältövaatimukset luonnonarvojen vaalimisen ja ekologisen kestävyys osalta eivät täyty, mikäli maankäyttöä ei ratkaista suhteessa Natura-alueeseen. Yleiskaava mahdollistaa niin suuren väestömäärän lisäyksen (80 000-100 000), että yleiskaavassa on esitettävä maankäyttöratkaisu ja lieventämistoimenpiteet, joilla Natura alueen suojelun perusteena oleville luonnonarvoille ei aiheudu merkittävää heikentymistä.

¹ Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto ja maankäyttö- ja rakennuslain mukainen lausunto.

Toimikunnan vastineessaan esittämä luonnonhoidon ja virkistyskäytön ohjaussuunnitelma ei ole pätevä turvaamaan Natura-alueen ominaispiirteitä ilman kaavassa suunniteltua ja osoitettua maankäyttöä.

Kaavamääräykseen perustuvalla luonnonhoidon ja virkistyskäytön ohjaussuunnitelmalla ei voida sitovasti ohjata, eikä varsinkaan rajoittaa maastossa liikkumista kulumiselle tai häiriöille herkillä alueilla, kuten erityisesti kehrääjän tärkeillä elinympäristöillä. Sitovien ja riittävien rajoitusten asettaminen on mahdollista vain luonnonsuojelualueen rauhoitussäännöksillä. Yleiskaavassa nämä alueet tulee tämän vuoksi osoittaa luonnonsuojelualueena. Luonnonsuojelualueelle voidaan sitten tarvittaessa laatia ja vahvistaa hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa esitetään luonnonhoidon ja virkistyskäytön ohjaamisen kannalta tarpeelliset toimenpiteet.

Pohjois-eteläsuuntainen ekologinen metsäyhteys on osoitettava leveämpänä

Toisin kuin vastineessa esitetään ekologinen metsäyhteys ei ole maakuntakaavaehdotuksessa esitetyn mukainen. Merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseksi leveyden tulee olla vähintään 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksen ja sen 28.2.2017 päivityssä Natura-arvioinnissa esitetyn mukainen. ELY-keskus toteaa, että maakuntakaavan Natura-arvioinnissa toimivan ekologisen metsäyhteyden minimivaatimuksia on tarkasteltu yleiskaavan arviointia yksityiskohtaisemmin.

LSL 65 §:ssä on säädetty Natura-arviointi- ja lausuntomenettelystä, joka koostuu sekä Natura-arvioinnin että siitä lain mukaan pyydettyistä lausunnoista. Vaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa on huomioitava tämä kokonaisuus - ei pelkästään arvioinnissa esitettyjä johtopäätöksiä. ELY-keskus korostaa, että LSL 66 §:n mukaan viranomainen ei saa hyväksyä suunnitelmaa, jos arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. EUTI:n ja KHO:n oikeustapausten valossa Natura-arvioinnilta edellytetään varmuuden saavuttamista merkittävästi heikentävien vaikutusten aiheutumatta jäämisestä. Tämän tulee perustua kaikkien tieteelliseltä kannalta järkevien epäilyjen poissulkemiseen. Östersundomin yleiskaavan Natura-arviointi ja siitä annetut lausunnot osoittavat kiistatta, että edellä kuvattua varmuuden vaatimusta merkittävästi heikentävien vaikutusten aiheutumatta jäämisestä ei yleiskaavaehdotuksen osalta ole LSL 65 §:n mukaisessa menettelyssä saavutettu, eikä näin ollen LSL 66 §:ssä säädettyjä edellytyksiä kaavan hyväksymiselle ole.

Lahokaviosammal edellyttää lisäselvityksiä suotuisan suojelutason takaamiseksi

Äärimmäisen uhanalaiseksi (CR) luokiteltu lahokaviosammal on luontodirektiivin liitteen II laji sekä luonnonsuojelulain 47 §:ssä ja luonnonsuojeluasetuksen 22 §:ssä tarkoitettu erityisesti suojeltava laji. Viimeisimmässä raportissa EU:n komissiolle luontodirektiivin toimeenpanosta vuonna 2013 lahokaviosammalen suojelutaso arvioitiin Suomessa epäsuotuisaksi.

Östersundomin yleiskaavan alueelta on löytynyt tuoreen selvityksen mukaan kahdeksan lahokaviosammalen havaintopaikkaa, joiden perusteella on rajattu kuusi esiintymää (Helsingin lahokaviosammalseelvitys 2017, Helsingin kaupunkiympäristön julkaisuja 2017:8). Selvityksen mukaan inventointi ei ole kattava, joten esiintymiä saattaa olla kaava-alueella enemmänkin. Löydetyistä esiintymistä vähintään puolet sijaitsee yleiskaavassa varsin tehokkaasti rakennettavaksi osoitetuilla alueilla.

Östersundomin esiintymät ovat sijainniltaan Suomen itäisimpiä, joten niillä on lajin luontaisen levinneisyysalueen ja sen myötä suotuisan suojelutason säilyttämisen kannalta erityinen merkitys.

Lahokaviosammalen esiintymien pitkäaikainen säilyttäminen edellyttää laajempien metsäkuvioiden suojelua. Selvityksessä laajimmat esiintymärajaukset Östersundomin yleiskaava-alueella ovat pinta-alaltaan noin 5-10 hehtaarin luokkaa, joten kyse ei ole pienialaisista kohteista, joiden turvaaminen voitaisiin jättää ratkaistavaksi yksityiskohtaisempaan suunnitteluvaiheeseen. Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeiden esiintymispaikkojen suojelu voidaan tehdä myös LSL 47 §:n mukaisella rajauspäätöksellä.

Porvoonväylälle osoitettu eritasoliittymä on poistettava

Porvoonväylälle (valtatie 7) on yleiskaavassa osoitettu uusi eritasoliittymä, jota Uudenmaan ELY-keskus ja Liikennevirasto eivät ole hyväksyneet. Uudenmaan ELY-keskus toistaa sen, mitä asiasta on aiemmin lausuttu, ja ottaa tässä muistutuksessa kantaa ainoastaan Östersundom-toimikunnan vastineisiin.

Östersundom-toimikunta toteaa vastineissaan, että Porvoonväylän pohjoispuoliset alueet (Norrbergetin yritysalue) edellyttävät sujuvia logistisia yhteyksiä, ja uudelle eritasoliittymälle on tarve erityisesti yritystoiminnan saavutettavuuden kannalta. Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että Porvoonväylä on osa Euroopan laajuista liikenteen ydinverkkoa (TEN-T-ydinverkko). Verkolla kulkevalla liikenteellä on kansallisen ja kansainvälisen tason merkitystä, joten näillä väylillä kulkevan pitkämatkaisen ja seudullisen liikenteen sujuvuudesta on huolehdittava. Yleiskaavaratkaisu ei voi perustua siihen, että yksittäisen yritystoiminnan alueen saavutettavuus laitetaan etusijalle seudullisen,

kansallisen ja kansainvälisen liikenteen sujuvuuteen nähden. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että Porvoonväylän pohjoispuolelle sijoittuvilta elinkeinotoiminnan, teollisuuden ja yhdyskuntateknisen huollon alueilta on mahdollista liittyä rinnakkaiskadun ja Länsimäentien eritasoliittymän kautta suoraan Kehä III:lle. Eli Norrbergetin yritysalueelta on mahdollista liittyä olemassa olevan eritasoliittymän kautta pääväylälle, jolta on yhteys lentokentälle ja Vuosaaren satamaan.

Östersundom-toimikunta toteaa, että Kehä III:n Länsimäentien eritasoliittymää ja sen katuverkkoa ei ole suunniteltu uuden yritysalueen ja kasvavan raskaan liikenteen tarpeisiin sopivaksi. ELY-keskus toteaa, että koska yleiskaavan laadinta alueelle on käynnissä, on nyt nimenomaan mahdollista suunnitella alueen liikenneverkko sellaiseksi, että se vastaa yleiskaavassa osoitettavan maankäytön tarpeisiin. Kehä III:n Länsimäentien eritasoliittymään sekä sen läheiseen katuverkkoon voidaan suunnitella parantamistoimia, mikäli uusi yritysalue ja sen raskas liikenne sitä edellyttävät. Elinkeinotoiminnan, teollisuuden ja yhdyskuntateknisen huollon alueet eivät myöskään ole alueita, joille aiheutuisi erityistä haittaa raskaan liikenteen johtamisesta niiden läpi.

Vastineissa todetaan, että uuden eritasoliittymän rakentaminen Östersundomin kohdalle vähentää yleiskaava-alueen katuverkon liikennettä. Liittymä parantaa uuden asuinalueen liikenneturvallisuutta ja asumismukavuutta erityisesti raskaan liikenteen siirtyessä pois asuinalueelta korkeammalle tieverkolle. ELY-keskus tuo edelleen esiin, että Porvoonväylän pohjoispuolelle sijoittuvilta elinkeinotoiminnan, teollisuuden ja yhdyskuntateknisen huollon alueilta on mahdollista liittyä rinnakkaiskadun ja Länsimäentien eritasoliittymän kautta suoraan Kehä III:lle. Näiden alueiden raskasta liikennettä ei siten tarvitse ohjata uuden asuinalueen kautta, vaikka Porvoonväylälle ei toteuteta uutta eritasoliittymää.

Vastineissa myös todetaan, että Porvoonväylälle osoitettu uusi eritasoliittymä on luonteeltaan varaus ja sen toteutettavuuden arviointi tarkentuu jatkosuunnittelussa. Tämä on ristiriitaista sen kanssa, että vastineissa toisaalla todetaan, että jatkossa liittymä on välttämätön erityisesti Norrbergetin yritysalueen kehittämiseksi. Ratkaisun toteutettavuuden arviointi myöhemmin ei ole todellinen arviointi, jos ratkaisu jo nyt todetaan välttämättömäksi toteuttaa. Uudenmaan ELY-keskus toisaalta edellä esitetyn perusteella katsoo, että uusi eritasoliittymä Porvoonväylälle ei ole välttämätön Norrbergetin yritysalueen kehittämiseksi, vaan yritysalueita voidaan kehittää myös Kehä III:n Länsimäentien eritasoliittymään tukeutuen.

Yhteenveto

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, ettei yleiskaavaehdotus edistä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista ekologisten ja virkistyskäytön kannalta merkittävien yhtenäisten luonnonalueiden

huomioon ottamisen osalta. Näiden aluekokonaisuuksien tarpeetonta pirstomista ei ole ohjattu. Myöskään alueidenkäytön edellytyksiä kaupunkiseudun seudullisten virkistysalueiden muodostamiselle ei ole riittävästi luotu eikä rannikkoalueen säilymistä luontoarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuutena ole edistetty. Valtakunnallisesti merkittävän maantien kehittämismahdollisuutta ei ole turvattu.

Uudestaan nähtävillä oleva yleiskaavaehdotus ei täytä maankäyttö- ja rakennuslaissa 39 §:ssä sille asetettuja sisältövaatimuksia virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä, ekologisen kestävyys ja luonnonarvojen vaalimisen sekä liikenteen tarkoituksenmukaisen järjestämisen osalta.

Johtaja

Satu Pääkkönen

Alueidenkäyttöpäällikkö

Brita Dahlqvist-Solin

Asiakirja on ratkaistu sähköisesti.

TIEDOKSI Tuovi Päiviö, Minna Weurlander, Johanna Järvinen, Anna Puolamäki, Aimo Huhdanmäki, Ilpo Huolman

Uudenmaan liitto

Liikennevirasto

YM/RYMO ja LYMO

Sipoon kunta

Vantaan kaupunki

Tämä asiakirja UUELY/1810/07.01/2010 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
UUELY/1810/07.01/2010 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pääkkönen Satu 07.02.2018 13:27

Esittelijä Dahlqvist-Solin Brita 07.02.2018 13:25